Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LX. Ч. 318. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 29-го ЛИСТОПАДА 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 318. JERSEY CITY and NEW YORK. SATURDAY, NOVEMBER 29, 1952. VOL. LX.

КОМІСІЯ ПРОСЛІДЖУЄ ВЕЛИЧЕЗНІ ВИБОРЧІ ВИТРАТИ

Вашингтон. — Спеціяльна комісія Палати Репрезентантів оповістила, що, починаючи з понеділка, прослідкуватиме „приголомшуючі" витрати останньої виборчої кампанії і перестарілі закони" які управильнюють такі видатки. Комісія твердить, що комбінація різнородних способів для покриття витрат викликає „нездорову атмосферу". Конґресмен Гейл Боґс, демократ з Луїзіяни, голова комісії витрат, приходить до висновку, що кампанія з 1952 р. коштувала 50-100 мільйонів долярів. Він каже, що кількість загальних і місцевих виборчих комітетів досягає цифри від п'яти тисяч до двадцяти п'яти тисяч. Боґс звертає увагу загалу, що комісія працює безсторонньо, бо в ній беруть участь конґресмени обидвох великих політичних партій і вони погоджуються у висновках одноголосно. Комісія почне покликати свідків та знавців таких справ і надіється, що точніші інформації подадуть голови краєвих партійних комітетів, а саме Артур Е. Соммерфілд в імені Републіканської партії, а Стівен А. Мічел в імені Демократичної партії. Комісія розгляне федеральні виборчі закони, щоб вирішити, які зміни треба поробити для ведення „модерної кампанії" в сторіччі радія й телевізії. Боґс каже, що спеціяльну увагу присвятить комісія велетенським витратам на ці аґітаційні засоби. Він вважає перестарілі закони за „корінь лиха" у цій справі. Саме ці перестарілі закони дали притоку партійним кандидатам або просто обходити закон, або придумувати цілком нові способи для ведення виборчої кампанії і це створило оцю „нездорову атмосферу", твердить голова комісії. Щоб не допустити до обходження та викривлювання законів, він хоче придумати „здорові і конструктивні" рекомендації для розв'язки цієї важливої проблеми. Для цієї цілі будуть покликані на свідчення представники газет, радієвих і телевізійних підприємств та аґенцій оголошень і установ політичних наук.

Дальші призначення Айзенгавера

Ню Йорк. — Хоч вибраний президент Двайт Д. Айзенгавер святкував спокійно День Подяки, то одначе не занедбав обов'язків організації нового урядового апарату. З квартири в готелі Коммодор проголошено в середу, що Артур Г. Ванденберґ, син небіжчика сенатора з Мішіґен, призначений секретарем при новім президенті, коли він обійме урядування 20 січня. Друге важливе призначення дістав Вільям П. Роджерс з Балтімор на заступника генерального прокуратора. У четвер призначив Айзенгавер свого теперішнього секретаря під час кампанії, Джеймса Гаґерті, на становище пресового секретаря в Білому Домі. Дальше призначив вибраний президент пенсіонованого майора Вілтона Б. Персонса з Монтґомері, в Алабамі, на спеціяльного дорадника президента. Усі останні призначення були зроблені в порозумінні з губ. Шерманом Адамсом з Ню Гемпшир, який, як уже було подане до публічного відома, стане головним дорадником при боці президента для координації всіх діянь президента. Залишаються ще необсадженими два кабінетні становища, а це секретаря торгівлі і секретаря праці. У справі секретаря праці він відбуде ще конференцію з робітничими провідниками Конґресу Індустріяльних Організацій.

Римо-католицька ієрархія в ЗДА про переслідування церкви

Вашинґтон. — Головна квартира Національного Католицького Доброчинного Об'єднання оприлюднила звернення католицьких архиєпископів і єпископів в ЗДА в якому ієрархи говорять про страшні переслідування, що їх зазнає церква з боку червоних безвірників. У зверненні ствержено, що ієрархи об'єдналися в молитвах і закликають вірних молитись за незчисленні жертви релігійних переслідувань у комуністичних країнах. Серед тих жертв — членів Кат. Церкви — вже тепер нараховується два кардинали, 130 єпископів, десятки тисяч церковно-служителів і мільйони вірних. — Це число зростає з кожним днем. Вони терплять зневаги, ув'язнення, муки і смерть, — коли не відреклися віри в Христа. Переслідуваня викликані тим, що Церква — це наймогутніший захисник волі проти новітнього варварства. Церква — рішучий оборонець правди і виразний захисник свободи людини, — чого не можуть допустити слуги „атеїстичного матеріялізму" — твердить єпископ.

ТРАДИЦІЙНИЙ ДЕНЬ ПОДЯКИ ПОЗНАЧИВСЯ РЕЛІГІЙНИМ НАСТРОЄМ

Освячений традицією від часу прибуття „Паломників" (пілґрімс) до Плімут в 1621 р. і поширений на цілу країну першою проклямацією Авраама Лінколна американський День Подяки останнього четверга позначився Богослуженнями по церквах і родинними спільними обідами по домах та добродійних установах. З уваги на важке світове положення серед загалу населення був слідний піднесений релігійний настрій з наміром скласти Всевишньому щиру подяку за збереження цієї країни хоч у такому розмірно мирному положенні й добробуті, яким втішаються американці, а з ними й цілий світ. Розкинені по різних країнах американські вояки й цивільні особи об'єднали свої зусилля, щоб дати іншим народам приклад національної солідарности.

У Вашинґтоні, президент Труман і його рідня молилися в єпископальній церкві св. Томи, а увечорі мали родинну гостину в Білому Домі. У Ню Йорку нововибраний президент Двайт Д. Айзенгавер відсвяткував свято в тісно родиннім колі у мешканні при Колумбійському університеті. Наші вояки з Кореї святкували День Подяки, по скільки це було можна, спеціяльними обідами день раніше, бо календар на Далекому Сході різниться на один день від західнього. В американських амбасадах по цілому світі відбулися теж святочні зібрання з обідами, під час яких виголошувано патріотичні промови. Погода в різних стейтах ЗДА була переважно холодна, подекуди упав грубий сніг, а тільки в околиці Ню Йорку погода була лагідна, сприяючи різним вуличним парадам.

НОВОПРИБУЛІ УКРАЇНЦІ В НЮ ЙОРКУ ВЛАШТУВАЛИ ОКРЕМІ СВЯТКУВАННЯ ДНЯ ПОДЯКИ

Ню Йорк. — Зорганізована в „Самопомочі" громада новоприбулих українців влаштувала минулого четверга окреме святкування „Дня Подяки", зв'язуючи його з п'ятиріччям масового приїзду нової української іміґрації до Америки. В програмі святкувань були Богослуження в українських церквах перед полуднем та бенкет і вечерниці ввечорі. В церквах відправились врочисті Богослуження, але вражала відносно мала участь вірних, багато менше ніж кожної неділі, хоч американські церкви в цей день були в більшості заповнені. На це звернув увагу в своїй проповіді в церкві св. Юра протоігумен о. Лотоцький, наводячи приклад, що з десять оздоровлених Христом тільки один прийшов подякувати.

Не всі столи були заповнені теж і на бенкеті, який відбувся після полудня в залі Мангаттен Пляза. Бенкет відкрив мґр. Р. Гуглевич, який теж, після проведення молитви о. протоігуменом Лотоцьким, з'ясував коротко причину та ціль тих окремих святкувань Дня Подяки. На цю саму тему промовляв теж староста бенкету та голова Комітету „Свята Подяки" п. Ю. Ревай, заторкуючи в своїй промові теж деякі проблеми новоприбулих та їхнього співвідношення з давноосілими. Свою промову закінчив п. Ревай, який дальше проводив бенкетом, висловом надії і побажанням, щоб це п'ятиріччя приїзду нової української іміґрації дорешти затерло всі різниці між різними групами нашої американсько-української спільноти та щоб від тепер всі ми об'єднані продовжували наш спільний похід до спільної мети. Від Українського Конґресового Комітету та від Українського Народного Союзу вітав новоприбулих в п'ятиріччя їхнього побуту на американській землі п. Д. Галичин, порівнюючи українських скитальців та їх долю з тими першими прочанами, що прибули до Америки кораблем Мейфлавер в 1620 році та вказуючи на окремі завдання новоприбулих у відношенні до їхньої поневоленої батьківщини — України. Від „Провидіння" вітав новоприбулих його голова о. В. Білинський, підкреслюючи християнські засади американського життя, а дальше виголошували довші або коротші привіти та промови представники цілої низки центральних та місцевих організацій і установ, між ними екзекутивний директор ЗУАДКомітету д-р В. Галан і колишній директор европейської місії ЗУАДКомітету адв. М. Родик. Бенкет закінчено молитвою, яку провів парох української православної церкви св. Володимира о. мітрат Л. Весоловський. Після бенкету відбулися вечерниці.

О'Коннор і Шонесі промовлятимуть на академії „Свята Подяки"

Ню Йорк. — Едвард М. О'Коннор, колишній член урядової Комісії Переміщених Осіб, та Е. Г. Шонесі, окружний директор Іміґраційної і Натуралізаційної Служби в Ню Йорку, будуть головними американськими промовцями на великій академії-концерті, що відбудеться в рямках „Дня Подяки" з нагоди п'ятиріччя масової нової української іміґрації до Америки. Академія-концерт відбудеться в неділю, 30-го листопада, о год. 5:30 ввечорі в залі Фешин Інституту при 24-тій вулиці. Від українців промовлятиме п. В. Мудрий на тему „новочасної скитальщини". В концертовій частині академії виступить хор „Думка" під диригентурою п. О. Микитюка, балетна школа прімабалеріни Валентини Переяславець та солісти: баритон Лев Рейнарович, сопран Євгенія Винниченко-Мозгова, піяніст Вадим Кіпа та баритон Н. Бучковський.

Покращання відносин між державою й церквою в Мехіко

Мехіко-Місто. — В одному з своїх останніх офіційних виступів, президент Мехіко Міґуель Алеман, що незадовго має відійти, прилюдно виявив покращання взаємовідносин між церквою і державою в Мехіко. Президент прибув до національної мехіканської святині „Базиліка Ґвадалюпи", взявши участь у офіційному відкритті ще невикінченої великої площі, яка має дати відповідне обрамування відпустовій каплиці. Урочистість відкриття площі перемінилась у вияв сердечних відносин між світською й церковною владою, а вершком цього був момент, коли президент прилюдно обійняв архиєпископа Л. М. Мартінеза, що очолював церковні богослужби в базиліці. Президент підняв власноручно над базилікою державний прапор, архиєпископ підняв прапор Ґвадалюпи, а маси народу заспівали у цей момент національний гімн Мехіко. Прилюдний вияв сердечних відносин між світськими й церковними достойниками не змінює ще розходження між державою і церквою, що розпочалося 100 років назад і що закріплене законами проти духівництва, яких змінити не буде легко. Мехіко, хоч чисто католицька країна, має виразно антицерковне законодавство, поскільки свого часу таким способом виявила свою нехіть до церкви революційна партія, яка перемогла уряд великих землевласників, що співпрацював із церквою. Зокрема усунено впливи церкви з шкільної ділянки та заборонено поширення релігійного навчання в країні. Проти цих обмежень, вже давно виступають віддані церкві групи населення, домагаючись зміни законів, зокрема третього пункту конституції.

Амбасадор О'Двайер зголосив димісію

Вашинґтон. — Вільям О'Двайєр, що був амбасадором до Мехіко впродовж двох останніх років, зголосив на руки президента Трумана димісію з днем 6 грудня, а президент цю димісію прийняв. Відповідні письма, тобто зречення й прийняття зречення, були зредаговані в сердечному тоні і в них піднесено успіхи праці О'Двайера для витворення приязних відносин між обидвома сусідніми країнами. О'Двайєр залишається на своєму пості до 6 грудня, щоб узяти участь в інавґурації нового президента Мехіко, Адолфо Руїз Кортінеза, на 1 грудня. В інавґураційних святах, що потривають шість днів, візьме участь теж і нововибраний віцепрезидент Злучених Держав, сен. Річард М. Ніксон. З уваги, що між теперішнім амбасадором і Республіканською партією в Америці було значне напруження, заходять деякі труднощі у зустрічі між О'Двайером і Ніксоном. Крім тих осіб виїде до Мехіко ще окрема делеґація з Вашинґтону, призначена през. Труманом. Делеґацію очолюватиме секретар рільництва Чарлс Бреннан. — Одночасно із проголошенням зречення О'Двайера, проголошено вістку про зречення Стенлі Вудварда зі становища амбасадора до Канади з днем 15 січня.

11 СМЕРТНИХ ВИРОКІВ В ПРАЗІ

Відень. — Чеський комуністичний суд видав вирок у процесі 14 провідних комуністів: 11 засудили на смерть через повішення, а трьох до досмертного ув'язнення. На смерть засуджені: д-р Владімір Клементіс, Рудольф Сланскі, Беджіх Геміндер, Людвік Фрейка, Йозеф Франк, Отто Фішль, Рудольф Марґоліс, Беджіх Рейсін, Карл Шваб, Отто Слінґ, і Андре Сімонє. Всіх їх узнали винними в злочинах державної зради, саботажу та шпигунства. — Артур Лондон, Вавро Гайду та Евжен Лебль засуджені до досмертної в'язниці тому, що вони грали меншу ролю вповищих злочинах і ділили з наказу Сланского та д-ра Клементіса. Лебль дістав меншу кару ще й тому, що він після арештування 1949 року „спонтанно" виявив змову проти Москви. Всі засуджені мають право відклику до президента Ґотвальда, проти якого вони змовлялися, хотячи його вбити та змінити його уряд. Західні дипломати вгадують, які цілі задумали комуністи осягнути при допомозі празького процесу. Процес у Празі зискав комуністичному бльокові приятелів серед арабського світу, який також виступає проти сіонізму. Між сателітами цей процес викличе переконання, що Москва не стерпить найменшого ухилу від тієї лінії, яку вона визначила сателітам. — Празький процес доводить сателітам, що треба позбутися на високих становищах усіх, що не походять із робітничої кляси, бо ті всі засуджені в Празі були синами купців та промисловців. Східно-німецькі комуністи бачать, що Москва йде слідами Ґітлера, виступаючи проти жидів. Два мільйони жидів, що живуть за залізною куртиною знають, що їх може ждати така сама доля, як під Гітлером, коли не будуть сліпо слухати Москви. Празький процес настрашить подібно ворожі елементи в Польщі (Ґомулка) та в Румунії Анна Павкер), які мріяли про те, щоб не слухати сліпо Москви. Чеський нарід побачить, що не вільно нарікати на деякі харчові та промислові обмеження, спричинені посиленими доставами до Москви. В Парижі представник жидівської організації в ЗДА Захаріяс Шустер заявив, що всі засуджені вороже ставилися до жидів. Сланскі обмежив еміґрацію до Ізраїля до 320 осіб на рік, а Отто Фішль дозволив вивозити жидівським еміґрантам тільки 500 корон на особу, що рівняється одному доляровї.

БРИТАНСЬКИЙ АМБАСАДОР СТВЕРДЖУЄ ОДНОЗГІДНІСТЬ ЦІЛЕЙ БРИТАНІЇ Й ЗДА

Ню Йорк. — Сер Олівер Франк, що недавно подався до димісії як британський амбасадор до Вашинґтону, виголосив перед своїм виїздом прощальну промову через радіо до американського населення. Він прожив в Америці чотири з половиною роки і від'їхав у п'ятницю кораблем Квін Елізабет до Англії. У промові він згадав, що впродовж свого побуту в цій країні він відвідав усі стейти, а це дало йому нагоду зрозуміти американське життя й настрої. Він теж перечислив важливіші політичні події за час свого урядування, як постачання харчів до бльокованого Совєтами Берліну; зорганізування нової Держави Ізраїля; проголошення Пляну Маршала; створення Північно Атлантійського Пакту і війну в Кореї. Він завважав сумний настрій в Америці з приводу Корейської виправи, у якій багато американських вояків віддають своє життя, одначе пригадав, що „американське рішення, станути у проводі Об'єднаних Націй в боротьбі проти агресії причинилося до скристалізування цілей О. Н. і піднесло достоїнство нашого світу". Сер Франкс признав, що не завжди панує згода між Великобританією й Америкою щодо цілей. Цими ціллями, як казав уступаючий амбасадр, це „змагання до мирного світу в добробуті". — „У стосунках між нашими обидвома країнами нам треба хіба побоюватися вибуху нерозумних пристрастей у підході до спільних справ", міркував недавній амбасадор. Він був колись професором в університеті в Оксфорді а тепер перейде у стан спочинку. На його місце до Вашинґтону призначений сер Роджер Меллор Макінс, професор дипломат. Він був уже раз у Вашинґтоні як секретар британської амбасади в рр. 1931-1934.

Почалась конференція прем'єрів країн британської спільноти

Лондон. — Тут вперше від 1932-го року почалась спільна конференція прем'єрів шістьох країн британської спільноти народів. Предметом нарад є головно господарські проблеми. Конференція триватиме два-три тижні і в її пляні є розглянути всі питання міжнародної торгівлі та платности, зв'язані з цими країнами. Перші наради відбулися в бюрі прем'єра Черчила, який відкрив конференцію та привітав прем'єрів. В нарадах беруть участь прем'єри Канади, Австралії, Нової Зеляндії, Пакістану і Цейлону та міністри фінансів і торгівлі Індії і Південної Африки. Очікується ще прем'єра Родезії.

Беван здобув місце в парляментарному проводі Лейбуристів

Лондон. — Анюрін Беван здобув місце у так званому „кабінеті в тіні", який сидить у перших лавках парляментарної лейбуристської опозиції. Звичайно члени цього „тіневого кабінету" стають міністрами, коли опозиція приходить до влади.. Провідник соціялістичної опозиції Клемент Етлі невдоволений з цього висліду виборів, хоч Беван не зможе тепер на власну руку виголошувати промови в парляменті, і зможе говорити тільки тоді, коли йому накажуть, та в своїх промовах мусить висловлювати думку більшости, це значить 11 членів цього „тіневого кабінету", які підтримують політику Етлі, Морісона та Вайтлі. „Кабінет в тіні" складається з 12 членів. Беван не зможе тепер уважати себе „мучеником", бо зайняв місце у проводі парляментарних послів. Вибори тих 12 провідників відбувалися двічі. За першим разом вибрали тільки шістьох членів, а під час другого голосування Беван здобув таке число голосів, що ввійшов як дванадцятий член до парляментарного партійного проводу.

Новий літак — це тільки стрільно й пілот

Вашинґтон. — Американське Повітряне Товариство — проголошує, що новий літак типу Ф-102, це найновіший літак у змаганні віднайти безпілотний літак у виді стрільна. Теперішній літак Ф-102 це теж стрільно, одначе для його лету мусить бути настановлений пілот. Журнал товариства „Ер Форс", твердить, що це „замешкане стрільно", у якому пілот діє тільки при вилеті і при осіданні, а зрештою не має що робити. Він діє так, як „рухомий монітор з електронічної коробки". Продукцію цих літаків розпочато вже з днем 14 жовтня.

ІНДІЙСЬКА РЕЗОЛЮЦІЯ МАЄ СИЛЬНУ ПІДТРИМКУ О.Н.

Об'єднані Нації, Н. Й. — Індійська компромісова резолюція в справі репатріяції полонених та закінчення війни в Кореї має сильну підтримку майже всіх західних країн в Об'єднаних Націях і може бути ухвалена більшістю 54 західних голосів проти 6 совєтських. Резолюцію тепер розглядає Політичний Комітет і вона вже вчора мала бути поставлена під голосування, але його відложено до сьогодні після полудня, щоб дати індійському представникові час зайняти відповідне становище до поправок і доповнень запропонованих до цієї резолюції. Індійська резолюція пропонує перевести всіх полонених на острови біля центральної Кореї, там звільнити їх і негайно репатріювати тих, які собі цього бажають, а вирішення долі тих, які не бажають собі вертатись до своїх країн, передати політичній конференції, що має відбутися впродовж 90 днів після підписання перемир'я. Справою перевезених на острови полонених та репатріяцією одних і опікою над другими мала б зайнятися окрема репатріяційна комісія, зложена з представників чотирьох країн, двох прихильників до Совєтського Союзу і двох прихильних Заходові. Рівночасно встановлено, щоб до цеї комісії належали представники Швеції і Швайцарії з одного боку, а Чехословаччини і Польщі з другого. Тимчасом представник Іраку зголосив доповнення, щоб до комісії належав теж представник Індії, що між поділеними рівномірно між Сходом і Заходом голосами мав би рішальне значення. Є ще теж низка інших доповнень до резолюції і до них індійський представник повинен зайняти становище ще перед голосуванням. Тому, що Совєтський Союз вже зайняв неґативне становище до тої резолюції, то навіть на випадок її ухвалення більшістю західних голосів проти комуністичних, сама резолюція навряд чи матиме реальну вартість на те, щоб переломити „мертву точку" на переговорах в Панмунджом, якщо на неї не погодяться комуністи. До важливих доповнень індійської резолюції зараховується головно данську пропозицію, щоб час, в якому Об'єднані Нації повинні перебрати опіку і відповідальність за долю тих полонених, що не бажають вернутися до своїх країн, скоротити до 30 днів після того, якщоб політична конференція не вирішила їх долі. Американський представник заявив, що він голосуватиме в користь індійської резолюції, якщо буде прийняте данське доповнення, але опісля додав, що він голосуватиме в її користь навіть і без данського доповнення.

Аліянти знову відбили комуністичні атаки в Кореї

Токіо. — Аліянтські війська відбили вчора знову кілька комуністичних атак на центральному фронті Кореї в районі „залізного трикутника" на північ від Кумгви, — при чому комуністи віднесли значні втрати в людях. В тому часі аліянтська артилерія розпорошила кілька ворожих груп, що приготовлялись до дальшого наступу. — Холод і снігові дещо зупиняли звичайну акцію аліянтської авіяції і тільки поодинокі бомбардувальники атакували скупчення ворожих військ та інші воєнні об'єкти у ворожому запіллі.

Німецький парлямент рішив приспішити ратифікацію аліянсу з Заходом

Бонн, Німеччина. — Західно-німецький парлямент прийняв вчора більшістю 220 голосів проти 160 урядову пропозицію, щоб відбути кінцеві дебати в справі мирового контракту Німеччини з Заходом та включення Німеччини в західно-европейську оборону вже в наступному тижні, в днях 3, 4. і 5-го грудня. Вислід голосування в цій справі вважається великою перемогою уряду канцлера Аденауера, а більшість 60 голосів, якими перерішено урядову пропозицію, готова перерішити теж і саму ратифікацію договору. Проти пропозиції голосувало 130 соціял-демократів, 14 комуністів, 8 членів федералістичної унії, 6 правих незалежних і двох вільних демократів.

Об'єднані Нації закликають своїх членів допомогти Югославії

Рим. — Харчова і Сільсько-господарська Обганізація Об'єднаних Націй звернулася до всіх урядів країн, які є членами ОН, щоб вони негайно розглянули всі свої можливості допомоги для Югославії, якій знову загрожує голод. Організація рівночасно уповноважила свого генерального директора дати югославському урядові всю можливу допомогу в заходах проти голодової загрози. Харчове положення в Югославії оцінюється як „критичне", з уваги на посуху та слабі жнива в цьому році. Югославський представник висловив в імені свого уряду подяку Об'єднаним Націям за ті заходи допомоги.

МОСКОВСЬКА РУКА КЕРУВАЛА ЗАВОРУШЕННЯМИ В ІРАКУ

Баґдад, Ірак. — Тепер виявилося, що недавніми заворушеннями в столиці Іраку Баґдаді керувала та сама комуністична московська рука, яку було видно в заворушеннях в Тегерані та в Єгипті. Комуністи вживають тієї самої тактики: вони виступають як „партизани миру" та підносять гасло невтральности на випадок війни. Підчас заворушень в Баґдаді загинуло від 14—16 осіб, а від 60 до 80 осіб поранили. Що московська рука мачала свої пальці в баґдадській крові видно з того, що всі ті часописи, які вже завісив новий прем'єр, генерал Нурідін Магмуд, писали в такий спосіб, як говорить московське радіо в справі „партизанів миру". Новий прем'єр розв'язав ті партії, що скомпромітувалися під час останніх заворушень. Між цими партіями, крім комунікатів, знаходиться і права націоналістична партія, що під час війни підтримувала Гітлера. Подібно як це було в Тегерані, права релігійна група фанатиків пішла за кличами комуністів. Заворушення відбувалися згідно з опрацьованим пляном, в якому назначено спалити будинок Інформаційної Служби ЗДА. В заворушеннях брали участь зорганізовані партійці, а населення Баґдаду спокійно працювало, не знаючи нічого, що діється на тих двох вулицях, де відбувалися заворушення.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weakly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПЛУТАНИНА БЕЗ КІНЦЯ

Американські українці пробують уже від довгих років також і англійською мовою вияснити, що за американське незнання Росії треба обвинувачувати не тільки департамент стейту, але бодай в однаковій мірі також і тих вчених, що позаймали по університетах та каледжах становища знавців російської історії. Це ті останні, своїм навчанням та видаваними ними книжками про Росію, внесли повно баламутства, так, що багато американців ще й нині не знає, який є правдивий зміст слова „Росія" та яка її правдива історія в минулому, чи сучасному. Щойно останніми роками почала в деяких університетах пробиватись деяка правда навіть і в таких, що були досі твердинею русофільства і пристановищем для таких вчених, що радше фальшували історію Росії, ніж подавали про неї наукову правду. Це відноситься до вчення та книжок, як про царську Росію, так і про СССР.

Здавалось би, що тепер настав уже інший час хоч би тому, що Москва вже загрожує самій Америці. Так одначе не є і ми вже вказували не раз на нові публікації про Росію, які в новий, але по давньому підступний спосіб, затемнюють образ Росії чи Совєтів. Для нового прикладу хочемо згадати за одну книжку, яку обговорив на сторінках „Ню Лідер" проф. Алберт Паррі п. з. „Вчена плутанина про Росію", маючи на увазі книжку про „Американсько-російські відносини, 1781-1947", яку написав Вільям Апплімен Вільямс.

В цій книжці критикується спочатку американську політику ще з царських часів, коли то Росія на Далекому Сході стримувала „японську експансію" та служила тим самим також і „американським інтересам". Тільки „захланна" Америка не хотіла цього розуміти, бажаючи захопити цілу Азію для „своєї торгівлі". Та це, як пише проф. Паррі, можна б ще зрозуміти, коли б автор обороняв тільки царську експансію. Та він обороняє також і — совєтську і пише про „благородні" бажання Кремля бути приятелем Злучених Держав, до чого одначе не допустили американські крутії, які довго не хотіли навіть визнати дипломатично СССР. Д-р Вільямс пише широко про вигляди на широку торгівлю між ЗДА і СССР ще в 20-тих роках, не згадуючи нічого про протести американських юній, що не хотіли допускати до Америки товарів, випродукованих совєтськими невільниками в фабриках, чи тими, що їх заслано на каторжні роботи. Для Вільямса Совєти це прогресивна країна, а Злучені Держави назадницька в соціяльно-економічному розумінні. Особливо цікаве те, що він згадує навіть і про „голод, спричинений людьми", але й тут виправдує Кремль і Сталіна, вважаючи цей голод „шляхом до остаточної перемоги", себто до перемоги колективізації. Моральний і людський бік цеї проблеми — для Вільямса не існує. Напад Сталіна на Фінляндію це в нього — оборона, так само, як і загарбування Совєтами сателітських країн. Він не визнає слушними американські протести в тих справах, скидаючи всю вину за холодну війну на — Америку.

Проф. Паррі цілком справедливо підкреслює, що автор не хотів шукати правди і закінчує свої завваги такими словами:

„Важко повірити, щоб того роду книжка могла появитися в нас в 1952 році; хоч не може претендувати на ніяку науковість, проте вона таки появилась!"

До цього додамо, що такі самі книжки появляються далі, тільки про них менше знають, бо їхні автори з менше відомими іменами. Це вказує, як багато праці треба ще вкладати на цій землі в інформаційну службу, ціллю якої ширення правди про правдиві відносини в давній Росії та сучасних Совєтах, Конечно треба теж і нових наукових праць про Росію та Совєти.

Крайня пора і нам про це думати і в тому напрямі щось робити, і то вже нині, бо це справа невідкладна.

Корейсько-українська аналогія

Хто слідкує за розвитком корейської справи на терені Об'єднаних Націй, той може легко добачити в цьому велику аналогію з українською визвольною справою.

На порядку нарад Генеральної Асамблеї, зглядно її важливого Політичного Комітету, є тепер індійська компромісова резолюція, що мала б допомогти завершити переговори в справі перемир'я в Кореї, які зупинились на „мертвій точці" східньо-західних суперечностей відносно репатріяції полонених. Справа і суть тих суперечностей відомі. Комуністи домагаються примусової репатріяції всіх полонених, а західні аліянти не відступають від свого домагання, що репатріяція повинна відбутися тільки на добровільній базі. Такі свої погляди вони заступають теж в Об'єднаних Націях. Індійська резолюція пропонує тут компроміс. Вона засадниче признає західній принцип тільки добровільної репатріяції, але рівночасно не забезпечує, або — кажучи терміном Американського Комітету для Визволення Народів Росії — не „передрішує" долі тих полонених, які відмовляються від репатріяції.

На цьому тлі виникли нові суперечності. Індійська резолюція пропонує створити „невтральну репатріяційну комісію", що зайнялася б негайно репатріяцією тих полонених, які собі того бажають, а долю інших передає до вирішення політичній конференції, що мала б відбутися в справі Кореї та Далекого Сходу впродовж 90 днів після перемир'я. Цю резолюцію насамперед піддержала Англія. Америка, натомість, видвигнула домагання, щоб до тої резолюції додати відповідне доповнення, яке вже наперед перерішувало б долю тих полонених, які відмовляються від репатріяції. Своє домагання Америка мотивує тим, що політична конференція може не погодитись на позитивне вирішення справи полонених й тоді вони мали б залишитись в полоні на необмежений час.

Совєтський Союз зі свого боку теж виступив проти індійської резолюції, бо він теж домагається „передрішення" справи полонених, але на свій лад, а саме, щоб всі вони були репатріовані, в потребі навіть силою. Таке становище совєтського представника вплинуло на злагіднення західних вимог „передрішення" справи полонених і навіть Америка, виходило б, зачинає роздумуватись, чи, бува, не прийняти б індійської резолюції без окремих доповнень. Таке наставлення розвивається під впливом переконання, що Совєтський Союз все одно виступає проти індійського компромісу й тому він не зможе бути прийнятий, але аліянтська згідливість на нього дасть їм велику „моральну перемогу" та пропаґандивний арґумент.

Так думають собі дипломати, але інакше думає публічна опінія. Індійська „компромісова резолюція" була запропонована після порозуміння з індійським послом в комуністичному Китаю, отже в пресових коментарях видвигається побоювання, що в тій резолюції може бути новий совєтський підступ. При цьому інтересно, що заки ще Вишинський виступив проти індійської резолюції в Політичному Комітеті Генеральної Асамблеї, закордонний кореспондент пресового концерну Скрипса - Говарда, Лудвил Денні, вже наперед передбачив, що Совєтський Союз готов виступити проти тої резолюції з таких самих мотивів, з яких зловлений в чужому саді циган просив господаря, щоб його не кидав за пліт, власне бажаючи собі того. Дальший розвиток виказує, що західні дипломати справді готові зловитись на той примітивний совєтський гачок і їхній сподіваний „моральний тріюмф" та „пропаґандивний арґумент" міг би дуже легко перемінитися в моральну поразку і арґумент проти них, якщо б вони погодилися на „непередрішення" долі полонених, а Совєтський Союз, під час голосування, змінив своє становище і теж на це погодився, голосуючи за індійською резолюцією.

Аналогія між цею і українською визвольною справою власне в засаді „непередрішування". Як відомо, Американський Комітет для Визволення Народів Росії, інспірований ним Координаційний Центр для Антибольшевицької Боротьби в Европі, як і ціла дотеперішня американська закордонна політика у відношенні до російського і українського та інших підсовєтських народів базується на засаді „непередрішування". Мовляв, насамперед повалити большевизм, а тоді вже хай поодинокі народи „самоозначуються", дарма, що вони в більшості вже давно, правно і фактично, самовизначились. В цьому цілий парадокс. Америка, яка у відносинах з росіянами не має й половини того досвіду, що його мають поневолені народи російської імперії, сама настільки обережна, і цілком оправдано, що хотіла б „передрішення" долі кількадесяти тисяч полонених китайців і північних корейців, але рівночасно пропонує, щоб з того ще більш оправданого домагання „передрішення" зрезиґнували цілі східно-европейські нації.

Микола Очерет

„Круглий стіл" і „велика брехня"

Генерал Айзенгавер, виступивши перший раз по радіо після щасливих для нього виборів, висловив свії погляди відносно чужих держав.

Головною думкою його промови було твердження, що „для кожної вільної нації основним є підтримувати свободу в кожній іншій країні". Він зазначив, що Совєти усюди розповсюджують брехню про Америку, аби настроїти проти неї інші народи, а тому „велику брехню треба поборювати великою правдою" і саме це є завданням „Походу миру". Про це саме у тій же радіопрограмі говорив і губернатор Стівенсон, закликаючи громадян підтримувати „Похід миру", підкресливши, що гострі виступи Москви проти радіовисилань „Вільної Европи" і „Вільної Азії" переконують про потребу існування цієї акції.

Тут згадується нам, що Москва уже кілька років тому оголосила „Похід миру", улаштувала вже кілька „мирових конференцій", на яких увесь час твердить, що тільки вона прагне „правдивого миру", що тільки вона „бореться за дійсний мир" і що тільки вона несе правду людям, а всі інші хочуть брехнею прикрасити „жахливе становище капіталістичних країн".

На чию ж справді користь ідуть оті „Походи миру"? Згадуємо основні тези комуністичної стратегії, що ми вивчили на курсах політграмоти ще в „земному раю". Там нас учили, що „як довго існує клясова боротьба, світовий мир це утопія небажана комуністам, бо вона сповільнює процес розкладу суспільства". Тому всі заходи некомуністичних країн утворити політичну рівновагу і стабільність загрожують основній меті комунізму — світовій революції, тому ці заходи треба всіми доступними засобами поборювати. Підтримка революційного „кипіння" є прямим завданням комуністичних партій у поодиноких країнах. Головною ж ударною силою світової революції є Совєтський Союз і тому там увесь час готуються до війни, бо революцію можна перевести тільки насильно, прямою акцією бойових комуністичних груп. Вже з цього виходить, що „Похід за мир" для Москви є димова завіса за якою вона готує ударний кулак і саме в такому дусі були виступи на недавньому з'їзді комуністичної партії в Москві. „Стан бойової і оперативної совєтської армії, її мобілізаційно-бойова готовість", твердив на з'їзді маршал Васілєвскій, „дає право нам запевнити партію, уряд і особисто товариша Сталіна, що совєтська армія з честю виконає покладені на неї завдання".

Такі ж барабанні промови ми чули з уст маршала Ворошилова перед минулою війною і були свідками „політико-моральної готовости совєтської армії і її оперативної боєздатності". Ми на власні очі бачили, як під Києвом мільйонна армія з усіми боєвими спорядженнями здалась німцям в полон без бою.

Саме ця „боєздатність" і є основною причиною того, що Совєти мусять вживати „димову" завісу — „Похід за мир", бо найслабіше місце Росії є армія. Щоб вияснити, чому це так, мусимо спинитись на промові другого „стовпа" Совєтського Союзу, маршала Берії, який довів до відома з'їзду про „готовість його ресорту спасати людство і його цивілізацію" та особливо підкреслив, що СССР „цілком і повністю та найкраще розв'язав проблему багатонаціональної держави" і з цього погляду являє собою „непереможний моноліт під проводом русского народу, що своєю мужністю, хоробрістю і героїзмом заслужив у минулій війні загальне визнання, як керівна сила Совєтського Союзу серед всіх народів нашої країни".

У цьому моноліті Румунія має 45 концентраційних таборів з 250,000 ув'язнених, а 1,257,000 депортовано до концентраційних таборів Совєтського Союзу. Чехословаччина має 179 концетраків і крім того табори каторжників, що зайняті добуванням урану. Польща має до 39 таборів каторжників по три тисячі ув'язнених у кожному, а крім того кількасот тисяч депортованих на каторжні роботи до Сибіру. Мадярщина має 95 концентраційних таборів і 76 тисяч депортованих до совєтських концтаборів. Болгарія має 30 концентраків з стома тисячами ув'язнених, — себто один ув'язнений припадає на 70 чоловік населення. Коли ж до цього додати, що Совєтський Союз має поверх десять мільйонів ув'язнених по своїх концентраційних таборах і що серед цих ув'язнених майже нема росіян, а все населення пригноблених росіянами народів живе під страхом бути ув'язненим завтра, то само собою стає зрозумілим, що такий „моноліт" дуже схожий на бочку з порохом, яка при першій же нагоді розсадить до цурки отой „земний рай".

З усього сказаного маємо висновок, що становище Совєтського Союзу нелегке, але вихід з нього вказав сам „мудрий вождь народів". Він визначив три основні моменти слабости капіталістичної системи, а то є: 1) конфлікт між капіталом і працею, 2) конфлікт між різними фінансовими групами і імперіялістичними силами, що борються за опанування нових господарських дібр та територій і 3) конфлікт між пануючими цивілізованими націями і сотнями мільйонів поневолених колоніяльних народів. Отож основний козир Москви є „конфлікт в рядах суспільства вільного світу".

Тож кремлівські можновладці щільно відсепарувались від вільного світу спустивши „залізну заслону". Цим вони одержали можливість на свій лад трактувати життя вільного світу, всякі ж спроби правдивого висвітлення вважати за „причини війни", знаючи, що вільний світ війни не хоче. Розпоряджаючи кольосальними ресурсами, добутими працею рабів, Совєти не жаліють грошей на допомогу комуністичними організаціям країн вільного світу, на розвиток шпигунської сітки, на утримання своїх аґентів, на ширення „великої брехні" про щасливе, заможне життя у „земному раю". Нарешті, час від часу, Кремль демонструє й свою силу, збиваючи один чи два неозброєні літаки тої чи тої вільної держави, плюючи на всі гострі дипломатичні ноти.

Все це має одну мету: конфлікт в рядах суспільства вільного світу, якого так нетерпляче чекає Кремль, щоб насильно довести до світової революції і захопити весь світ в свої руки. Пригадаймо хоча б знамениту карикатуру з написом: „мої передбачення цілком здійснені", що з'явилась у часописі: „Ді Цайт". На ній у кріслі сидить Сталін і спостерігає в телевізії конфлікти між: Іраном і Англією, Єгиптом і Англією, Західньою Німеччиною і Францією, Ізраїлем і Західньою Німеччиною, Францією і З'єднаними Державами Америки і ще, і ще, і ще... Мрія Західнього світу: „мир" є лише мрією, а реальна дійсність є війна, яку він веде в Кореї, де на долю лише ЗДА припадає 125,887 втрачених вояків, а інші держави, а втрати південно-корейців, що давно рахуються мільйонами. Провадиться війна в Індо-Китаю й війна на Малаях... Кінця цим війнам не видно, бо це

(Закінчення на стор. 3.)

Степан Женецький

Громадські „нарікайли"

Нашу еміграційну спільноту в Америці, і взагалі всю нашу еміграцію, можна порівняти, розглядаючи її громадську активність, до сім'ї бджіл.

Як відомо, сім'я або рій бджіл складається з таких членів родини: матки, робітниць і трутнів. Про ролю матки, яку вона відограє в сім'ї бджіл, не будемо тут говорити, бо це не матиме пристосування в дальших порівняннях нашої статті. Натомість коротко згадаємо про функції робітниць і трутнів, бо властиво вони є прикладом для розгляду нашої громадської праці. Бджоли-робітниці славні тим, що цілими днями важко працюють, летять з квітки на квітку і збирають мед, яким кормлять увесь довгий рік свій рій. Окрім меду, вони ще достачають дуже цінний, але не для бджіл, а для людей віск.

Трутні, поза деякими важливими функціями у розмножуванні роя, нічого не роблять. Вони тільки голосно бзумлять у вулику.

Також нашу українську громаду в Америці можна поділити на громадських робітників і громадських трутнів. Правда, розглядаючи наше громадянство з політичного боку, можна також знайти серед неї й „матку", чи висловлюючись мовою нашого еміграційно-політичного словника, „центр" а навіть кілька „центрів".

Та заки перейдемо до розгляду цих двох частин нашої спільноти назву „трутні", заступимо „нарікайлами". Це потрібно тому, що, в дійсності, всі ми робітники, бо руками заробляємо на хліб насушний, а трутні, це галапаси, які живуть з праці других. А цього про наших громадських „нарікайлів" сказати не можна: вони хоч голосно на всіх і на вся нарікають, але користи з того не мають ніякої.

Коли належите до якоїсь організації, чи берете участь в будь-якій імпрезі, виставі, академії тощо, то цих наших громадських „робітників" і „нарікайлів" бачите на кожному кроці. „Робітники", це ті одиниці, які скромно, тихо й безкорисно несуть на своїх плечах усю ту працю в громаді, яку називаємо суспільною роботою. Це ті одиниці, які свій вільний від праці час посвячують для добра загальної справи.

„Нарікайлів" намножилось у нас дуже багато; є їх куди більше ніж громадських „робітників". Цих наших громадських „нарікайлів" найдете всюди, по всіх наших громадах, у всіх наших організаціях. Їхні нарікання почуєте на кожному кроці. Завжди і всюди їм щось таки не подобається, бо звичайно вони не вдоволені з усього, що воно не було б; і це зле, і це недобре. Правда, є ще в нас і такі, що завжди критикують, але ті хоч є активні в нашому житті. Зате „нарікайли" не беруть ніякої участи у суспільній роботі, не бувають навіть на національних святах, і все одно, на всіх і на все, нарікають.

От започаткував хтось якусь суспільну працю, відбуваються сходини, збори, доповіді тощо. Тоді вони нарікають, що забагато того всього, нестає, мовляв, часу, щоб на всіх них бувати, хоч,назагал, на ніякі імпрези не приходять.

Як нема кому дати доповіді, тоді вони нарікають, чому тим ніхто не займеться, а як має хтось доповідь, тоді нарікають, що й тема невідповідна, і держана на низькому рівні та виголошена не так, як слід, хоч самі кращої не підготовлять. Не тільки те, вони навіть не слухали доповіді, яку критикують.

Підготує хтось якусь імпрезу, академію, свято, чи театральну виставку, вони зараз нарікають, що все недобре, зле підготовлене, слабо виконане і т. п.

Вони теж часто нарікають, що в нас, мовляв, недописує пропаґанда нашої справи серед американців. Але зайдіть до них за пожертвою на таку працю, завданням якої поліпшення нашої інформаційної роботи, то вони нарікають, що в нас, мовляв, забагато різних збірок та заявляють, що вже свою пожертву склали. І — нічого не дають.

Коли зайде мова про збирання фондів на різні народні цілі, то наші „нарікайли" зараз покликуються на жидів: „300, чи скільки там, мільйонів долярів зібрали американські жиди на допомогу Ізраїлю за один рік! А що наші українці зложили? Ледве дурних 230 тисяч, і то аж за два роки!" Та попросіть тих „нарікайлів" заплатити Національний Даток, то зараз почуєте якийсь викрут, щоб не дати та позбутися вас: „Я вже дав" (хоч ще не дав), або „Я вже давав, хай другі дають", або „Я ще дам, але трохи пізніше", і ніколи не дає.

Недавно один поважний наш громадянин стрінув мене під церквою і радісний, немов би виграв на льотерії щонайменше мільйон долярів, запитав мене:

— Ви читали сьогоднішню „Свободу"?

— Ні, — відповідаю, — а що таке?

— Знамените...

— Що таке знамените — питаю — стаття, чи що?

— Де там стаття, — відповідає той з тріюмфом, — оголошення, пане, оголошення...

І він показав мені оголошення про якусь нашу імпрезу, в якому було зазначено, що на ній не буде ніяких збірок.

— Нарешті — захоплено говорив він — наші люди порозумнішали, а то через ті збірки на імпрезах дихати не можна...

Закінчимо ці гіркі завваги тим, що хоч багато таких „нарікайлів" серед нашої спільноти, та хоч які голосні їхні нарікання, проте наша громадсько-суспільна робота розвивається для нашого добра в Америці та для усім нам дорогої справи: визволення нашої поневоленої Батьківщини.

Микола Понеділок

ЛЕКЦІЯ ПРО БАКТЕРІЇ

(Гумореска)

Сьогодні в колгоспному клюбі комсомолець Шура Довгоп'ятий робив лекцію про бактерії та їх вживання у військовій індустрії. В об'яві про це зібрання червоними буквами було додано, що після викладу кожний сумлінний слухач одержить даремно шматок справжнього фабричного мила. Незадовго по селі вже літала блискавкою вістка, що голова колгоспу власноручно випробовував те мило і був більш чим задоволений. А жінка голови божилася, що воно навіть не дуже царапає руки, а коли ним намилити лице — то майже не треба ніздрів затуляти.

Отож до клюбу господині позганяли не тільки своїх чоловіків, а й старих і малих членів родини, щоб якмога більше придбати хатньої делікатеси.

Шура Довгоп'ятий підняв поверх голів шкільний дзвінок і закалатав.

— Товариші, — почав він, — перед тим, як плянувати лекцію про бактерії і американську бактеріологічну війну, хочу вас попередити — не спіть, будь-ласка.

З залі озвалася баба Харитина.

— А тобі хіба не однаково говорити, чи до сплячих чи до зрячих. Бачиш, що людина заплющує очі, відверни від неї погляд, дивись на стелю та розводь свою психіятрію.

Шура авторитетно образився.

— Не перебивайте, бабо, доповіді. І запам'ятайте, я розводжу не психіятрію а бактеріологічну війну.

— Та мені однаково, — виправдовувалась Харитина. — Най буде. Але ж не можна безперестанку людям заглядати у вічі і розводити якусь туберкульозну чи пак бактерійну війну. Дивись на стелю і плянуй собі. А ми спатимемо. І тобі воля в думках і нам спокій в серцях. Єй-бо!

— Не робіть мені опозиції, бабо Харитино, бо, слово даю, не одержите мила і без дезинфекції, з порожніми руками додому помандруєте.

Бабу, очевидячки, за боляче зачепила така пересторога.

— Овва! Залякав ти мене предуже! Та ж не мала твоєї фабричної дезинфекції два роки — і якось обходилася. А потім — мило прислала нам партія для щасливої веселої жизні — то ти не можеш відбирати назад.

Після такого страшного обвинувачення, Шура не міг втримати рівноваги.

— Та хто ж у вас, бабо, відбирає щасливе життя. Живіть собі, будь-ласка, дихайте на повну грудну клітку та множтеся.

— Що? — Харитина від злости аж кулаком посварила — і підвелася. — Хто це множиться, хлопче?! Ми родимось за Божими заповідями. Множаться крілики. А ти коли хочеш говорити про американські бактерії — говори, але рівняти людей до кріликів — зась! Ось що!

Шура переконався, що йому з бабою годі звести кінці. Він відвернувся від неї і знов розпочав:

— Товариші! Всі ви знаєте, а як хто не знає — то слухайте — я знаю, що американці в Кореї вживають різними комбінаціями бактерії. До ціх бактерій можна зачислити нашу свійську вошу і споріднені з нею домашні тварини. Всі вони належать до групи ссавців — бо сосуть кров з людини і зменшують її боєспроможність.

Баба Харитина мабуть вже почала засинати, бо перший раз захропла.

— Бабо Харитино, — крикнув доповідач, — ви прийшли сюди храпом бавитися чи культури набиратися?

— І те і друге, хлопче. Ти не дивися, що я заплющила очі і дихаю голосно. Я чую все. І розкажу твою доповідь до ниточки. Ти розказував про людей, що податками видушують кров із нас грішних.

Шура Довгоп'ятий мнеться — не знає, яким вже способом говорити до впертої жінки.

— Не про людей я викладаю, а про бактерії.

— Та знаю, хлопче, що про бактерії, але серед людей хіба мало тієї холери. П'ють з тебе кров і не наситяться. Гірше бактерії.

— Бабо, — вже просьбою пролунав голос Шури, — не скандальте тут. Ідіть бо додому. А не хочете йти — спіть собі на здоров'я на ослоні. Лише не хропіть, бо від вашого храпу люди здригаються.

— Товариші, — продовжує Шура, — кажу вам, що американці в себе вдома в інкубаторах виробляють бліх, вошей і інших контр-революціонерів природи і посилають їх воювати до Кореї.

Баба Харитина витріщила очі.

— Кажеш, хлопче, виробляють в елеваторах?

— В інкубаторах, чуєте?!

— Ганьба Америці, товариші, — закричала Харитина. — Ганьба і тільки. Де ж бо це видано, щоб виробляти паразитів в інкубаторах. Та звернулися б, прокляті мерикани, до нас у колгоспи, ми б їм по хатах назбирали цього дива повний ешалон.

Шура заметушився. По залі пронісся глузливий смішок.

— Чого давитесь сміхом, товариші. А ви бабо Харитино, чого говорите „безобразія". Знаєте ви, чого в совєтськім колгоспі багато свійських паразитів, тобто бактерій? Знаєте?!

— Знаємо, — хтось кинув з залі.

— Чого? Кажи! — сікався Шура.

— Бо нема мила! — донеслося з задніх рядів.

— Нема путнього одягу, саме дране ганчір'я.

— І їжі кат-ма.

Шура мусів трахнути кулаком по столі, щоб заспокоїти авдиторію.

— Сором вам всім, товариші. Сором, що не знаєте, чому в нас не виводяться паразити. Та тому тільки, що життя в нас щасливе. Люди від радісної жизні товстішають і домашнім бактерям є широке поле діяльности. А в Америці експлуатація неймовірна. З людей останні соки тягнуть. В робітника замість тіла одні ребра блищать. Зрозуміло, що такого кощія безсмертного ніяка бактерія не хоче чіпати. Тому там і паразити зникають. І тому тільки американці їх в інкубаторах виробляють і посилають до Північної Кореї.

Знов баба Харитина не стерпіла.

— Але я чула, хлопче, що в Кореї при комуністах зробилося, як і в нас в Совєтах, щасливе життя. То там, як і нас, люди товстішають, веселішають. А раз жити стало веселіше — то й домашніх бактерій не обережся. Навіщо ж тоді американи інкубаторських туди посилають.

— Замовкніть, бабо, востаннє вас попереджаю. Отже, товариші, ми мусимо зараз суворо осудити Америку за варварські методи ведення бактеріологічної війни в Кореї. Хто за осудження, прошу піднести руку!

Ніхто не підніс. Ніхто нічого й не сказав.

— Хто проти?

І на цей раз ніхто не порушив мовчанки.

Жодної руки, жодного слова. Шура Довгоп'ятий, оглянувши залю, радісно оголосив:

— Резолюцію про осудження Америки збори прийняли одноголосно. Дякую. Тепер прошу стати в чергу і одержати для щасливої жизні шматок правдивої білої фабричної дезинфекції.

Люди почали товпитися за милом.

Лекція про бактеріологічну війну успішно закінчилася.

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті!

Інж. С. Зеркаль

ЛЕМКІВЩИНА, ЗАСЯННЯ І ХОЛМЩИНА — УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ!

(2)

...Чи відкликуючи Ялтську умову, Америка хотіла б знов оживити польсько-українську ворожнечу, що вже помітно притихає та й розбивати українсько - польський відтинок протибольшевицького фронту на свою власну шкоду?... Чи Америка хотіла б знов насильно населювати вивезених з України поляків на західно - українські землі, а українських лемків на Лемківщину? Ясне, що це нонсенс.

...Вкінці мабуть не лежить в інтересі Америки до своїх великих клопотів з большевиками, відкликанням Ялтської умови оживити національну боротьбу на відтинку польсько - українськім, польсько - білоруськім, польсько-литовськім, українсько - чеськім, українсько - угорськім, українсько - румунськім та в той спосіб вповні розбити тепер доволі вирівняний фронт всіх цих народів звернений проти російських большевиків...

..Відкликання (Ялтської умови. С. З.) викличе хаос в протибольшевицькім фронті народів центрально - східньої Европи, збудить наново імперіялістичні апетити Польщі, Чехії та Угорщини, охолодить дотепер поневолені народи під владою Москви до Америки та до демократичного світу взагалі.

Тому інтерес Америки вимагає не створювати таких ситуацій, що можуть викликати замішання та ворожнечу внутрі її найкращих приятелів, але повести правдиву політику визволення, проголосити велику Хартію Свободи всім народам поневоленим Москвою, щоб вони знали, що їх жде та за що мають боротися проти Кремля..."

Ми нарочито навели великі уривки згаданої статті, які торкаються українсько-польських відносин, щоб читач міг їх порівняти з нашими твердженнями.

Поляки кричать в пресі, на мітінгах ,манiфестаціях тощо про зрушення Ялтської умови. Ми не будемо зупинятися над тим, чи мають вони рацію і яку саме. Відклик Ялтської умови в першу чергу для поляків буде холодною водою на гарячі голови. Поперше — втратять свої границі на Одрі і Нісі та в інших теренах; подруге — питання, чи відзискають на сході ті, не свої, землі, що приєднані до України, Білоруси та Литви. Можна припускати, що чи хотять чи ні, вони мусять попрощатися з цими „страченими" землями, які ніколи правно їм не належали і належати вже не будуть. Той час, коли вони по праву сили володіли цими землями, на нашу думку, безповоротньо поминув.

Для нас, українців, сама Ялтинська умова має двояке значення. Позитивне в тому, що Україна (дарма, що радянська) признана цілим світом як суверенна державна одиниця, нарівні з іншими державами, є членом-основником Об'єднаних Націй і користується рівноправним голосом з усіма іншими державами; звільнено деякі українські землі від чужих окупаційних режимів, як Галичину, Карпатську Україну, Буковину, Подунайщину і частину Бесарабії і визначено границі. Негативне, — що поза границями сучасної України залишилися багато частин українських земель, як: під Польщею — Лемківщина, Засяння і Холмщина та насильно вимінені деякі повіти і громади в травні 1951 року; під Москвою — північна частина Чернігівщини, південна частина Курщини і Вороніжчини, обшир на захід від долішнього Дінця і р. Дону, Кубанщина тощо. Під Румунією — південна частина Буковини, під Угорщиною — Потисся і під Чехо-Словаччиною — Пряшівщина (простір 14,563 квадр. кілом. з 210,800 осіб українського населення, після статистики з І. XII. 1930).

Українські державники не зрічуться цих земель і будуть змагати за прилучення цих земель до матірного пня.

Тому в частині позитивній Ялтську умову приймаємо в цілості, в частині негативній мусимо домагатися ревізії Ялтської умови в тому сенсі, щоб вищезазначені землі, були об'єднані в соборну і суверенну Україну. Ми мусимо домагатися у всіх світових чинників і самі боротися за те, щоб Україна була етнографічно соборною. Далі дозволимо собі відповісти на окремі уступи п. Чубатого:

1. Чи границі в Ялті установлені справедливо? Ні! Ці границі не подиктовані доброю волею і згодою сусідних народів: поляків і українців, тільки подиктовані контрагентами Ялтської Конференції, у формі торгів. Українські — Лемківщина, Засяння і Холмщина з українським автохтонним населенням стали політичним ґешефтом. Границі різнули по живому українському тілу. Тут не було ніякого об'єктивізму, ніякої справедливости, ніякого розумного принципу.

2. „...Вирішення старого українсько - польського спору находить признання серед подавляючої більшости уміркованих українців... та серед поміркованих поляків":

Що це за „поміркованi" українці і поляки нам автор статті не пояснив, яким способом і коли перевів голосовання чи плебисціт поміж тими „поміркованими" українцями і поляками також не прозрадив.

Вже вище ми зазначили, що границі є несправедливо визначені. Український нарід з цими границями не погодився і ніколи не погодиться. Щодо „поміркованої більшости", то смію запевнити п. Чубатого і читачів, що мені уперше в житті приходиться чути таке. Мені ще не приходилося чути ні усно, ні в пресі, ні від українців, ні від „поміркованих" поляків, щоб з таким визначенням границь були задоволені. Те, що польський прем'єр Миколайчик, під натиском чужої опінії, це прийняв, ще не вирішує справи для поляків, бо вся польська опінія, від вулиці аж до міністрів і генералів, включно з самим Миколайчиком, ще не відмовилися від Львова і Вільна. Другим таким поляком був поет Лободовський. Та з лінією Керзона, прийнятою в Ялті, п. Лободовський теж не погодився і висунув чудернацьку концепцію, що мовляв Галичина ні ваша, ні наша, але з правом колонізації польським елементом.

(Закінчення буде).

Степан Куропась

ПАМ'ЯТІ ДОБРОГО ГРОМАДЯНИНА!

Рознеслася недавно по українських газетах вістка, що дня 2 жовтня попрощався з тим невдячним світом о. Степан Мусійчук.

Прочитали люди цю коротку вістку про смерть людини, що на протязі останніх 30 літ трудилася для українських справ світських й церковних, та й чекають, що може „хтось" напише більше. Бо звичайно так є, що на вчинках й праці минувшини будується нове, виростають нові покоління.

о. Степан Мусійчук
у молодих літах.

Отже треба описати також і те, що є в пам'яті про Степана Мусійчука, сина галицької землі. Родився в Коршеві біля Коломиї, де ходив до ґімназії, якої не скінчив, бо вже 1911-го року 15-літнім хлопцем виїхав з родиною до Америки. Належав до тих кількох наших світських інтеліґентів, що попали в Америку в часі ,коли вона потребувала фізичного робітника, а не нефахового інтеліґента. В Америці доповнював свою освіту вечорами, а днями працював де попало. Його ім'я можна було стрінути довгими роками в українських газетах чи календарях. Була це людина незвичайно енергійної вдачі, кріпкого здоров'я, що могла працювати без відпочинку, як то кажуть, днями і ночами. Був дуже діяльним перед першою світовою війною, підчас неї й по ній, в організації „Січ", яка змобілізувала завзятих Січовиків в трівкі ряди, що були підпорою в організуванню всіх наших народних імпрез та маніфестацій. В час найбільшого розвою Січей пок. Степан Мусійчук був їхнім генеральним секретарем і редактором. Разом з також уже пок. д-ром Степаном Гриневецьким вони виявили надзвичайно багато енергії, щоб оживити ціле наше народне життя. З приїздом до Америки д-ра Осипа Назарука, зайшла одначе зміна в Січі. Редакцію органу перебрав д-р Назарук і почав редаґувати його в гетьманськім дусі, а згодом перетягнув усю Січ під прапор гетьмана Павла Скоропадського. Частина Січей, враз з Покійним, що не дала згоди на цю переміну, існувала як Організація Демократичних Січей ім. Трильовського.

Я застав Покійного в Шікаґо в 1927 році, вже по розламі Січей. Тоді Він вчив дітей української мови й письма вечорами, а в день працював як „тул енд дай мейкер". Був далі активним, в У. Н. Союзі та Об'єднанню Українських Організацій; організував концерти, маніфестації; умів зі всім дати собі раду. Був діяльним в ОДВУ, провадив хор. Часто дописував до газет, забираючи голос у різних громадських проблемах.

Його збірки поезій вийшли в двох виданнях „На крилах в Україну" в 1946 р., і „Вічним Духом України" в 1948 році.

Шікаґо покинув цілком несподівано. Ставши українським, православним священиком, він працював за останніх 20 літ головно в Йонґставн, Огайо, та в Шерон, Па., де включився також і в громадську працю, збираючи теж пожертви на ЗУАДКомітет, як і на політичну працю УКК.

За весь час свойого трудолюбивого життя журився Покійний завжди тим, що наша молодь відтягається від активности в нашому житті, забуває свою мову і т. д. Власні діти Покійного знають українську мову і є гордими з свого українського походження.

Востаннє бачив я Покійного на з'їзді ОДВУ в Клівленд, Огайо 1950 року. Казав мені, що вже діти виховав і вже не бореться з фінансовими трудноцами. Збудував собі хату та й запрошував в гості. Обіцяв я, що „колись" його відвідаю. А тут вістка, що вже відійшов від нас, від усього того, що так любив. А найбільше любив Він рідну Україну і все те, що зв'язане з нею. З о. Мусійчуком відійшов в могилу щирий і завзятий український працівник, що мав в собі революційного духа і доложив тут багато труду, щоб наш нарід став вільним й могучим. Вічная Йому Пам'ять!

„КРУГЛИЙ СТІЛ" І „ВЕЛИКА БРЕХНЯ"

(Закінчення зі стор. 2)

залежить виключно від Совєтів, — Західний світ тут безсилий.

У вільному світі існує „наївне" переконання, що поки він має змогу говорити з Совстами, поки він сидітиме з ними за одним „круглим столом", доти є ще надія з ним договоритись. Саме цю „наївну" віру і „круглий стіл" Совєти використовують для „великої брехні" і витлумачують це як ознаку своєї сили.

Тож конфлікти на Заході були, є і будуть, а над „круглим столом" треба поставити хрест і змінити оборону на наступ і цей наступ починати з духовної площини, де до цього часу нічого ще не зроблено. При цьому треба пам'ятати, що й це не вдасться, якщо не буде ґрунтовної перевірки „деклярованих вольностей", підсилення цих вольностей реальною дією, себто суттєвими змінами у відношенні до поневолених російськими большевиками народів.

ТО ПОДЯКУЙМО Ж!

Подяка — благородне почуття. Вона розкриває одне серце і вливає радість і певність у людській доброті в друге. Подяка полегшує життя — особливо коли дар взято свідомо, і коли дар дано спокійно і радісно.

Ми, українці, мали небагато нагод бути вдячними протягом нашої історії. Наші сусіди не виявляли надто шляхотних почувань до нас, які зобов'язали б нас вдячністю. Перебування в Німеччині — після війни теж не викликало в нас великої вдячности, бо більшість опинилася там не з своєї волі — і мусіла відплатити за гостинність працею, і то дуже тяжкою. До того ж, аж до кінця війни ми не були трактовані там, як повноправні і рівноправні люди.

Тільки тепер, в Америці — ми почуваємо, що нас прийнято сюди не з розрахунку, не тому, що ми потрібні тут, а тому, що країна, її уряд і народ турбувалися тим, що стане з нами, як з людьми, як допомогти нам видряпатися із безправного, неясного становища „неповоротців" „ДІПІ", „бездержавників", а стати нормальними мешканцями одної держави з перспективою дістати й її громадянство, якщо ми того схочемо і якщо ми будемо того гідні.

І тільки тепер, в Америці, маємо ми ясну і підкреслену нагоду дякувати нам самим, вірніше, нашим землякам-українцям, що жили вже давно в Америці і відгукнулися на наш заклик про допомогу. Я маю на увазі наших спонзорів, що виписували не тільки своїх рідних, не тільки тих, кого ще пам'ятали з Старого Краю, не тільки земляків, яких вони вже й не пам'ятали, але які походили із тих місць, де вони родилися. Ні, наші земляки в Америці спонзорували і виписували до Америки багато людей, про яких вони не мали найменшого поняття, або мали дуже мале. Вони не думали про те, що то буде їм коштувати, але про те, що **українці** в біді і **українці** мусять їм допомогти.

Американці святкують День Подяки, який піонери установили для того, щоб пам'ятати перший рік добробуту на новому поселенні. Ми мали більше щастя — від цих самих піонерів лишилася в Америці традиція допомоги людям, що тікають від злих і тиранічних режимів. А від нашої традиції збереглася тут, у серцях наших земляків широка гостинність і щира доброта.

Тепер, по п'яти роках перебування в Америці — черга вже за нами! Тепер уже ми маємо сказати слово подяки. Тепер уже ми маємо запросити на гостину і показати, що й ми теж можемо поставити індика на стіл, як то належиться в „День Подяки", — але поставити його не тільки для того, що так годиться, не тільки на доказ нашої власної тепер заможности, а й для того ,щоб засісти навколо того індика одною ,дружньою, з'єднаною родиною — і відвести душу і розвантажити сумніви, що часом тривожать нас: Які ми? Чи можемо ми покластися один на одного в біді? І який світ? Чи можемо ми розраховувати на нього? На обидва ці питання ми можемо відповісти позитивно: і ми не видамо своїх у біді, і світ не керується тільки доларом чи політичними розрахунками. Ми мусимо тільки показати себе перед ним достойними, певними себе, але не зарозумілими, твердими у своїй службі Україні — але не злими і не сповненими вічних підозрінь і ненависти.

Коли людина вміє бути вдячна, коли вона вміє віддячитись, а при тому не перетворитися ані в слугу, ані в напасника — тоді вона викликає довір'я до себе.

Тому в ці наші справжні Дні Подяки на американській землі — сідаймо до столу одним дружнім гуртом, спаяні минулими тривожними і тяжкими переживаннями і чіткими надіями на майбутнє наше і нашої Батьківщині, якій ми повинні у лиху теперішню хвилину служити і допомогати так само щиро, як наші земляки в Америці і сама Америка допомогли нам.

Л. І.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Міш.

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТКУВАННЯ

Цього року дітройська громада відзначила Листопадові Роковини дуже врочисто. В дні 2 листопада комітет усіх українських організацій міста влаштував добре підготовану листопадову імпрезу з виступами чоловічого хору ООчсу „Сурма" під керівництвом п. Я. Филопова і з фортепіяновим акомпаніяментом п-ні Марти Тарнавської, Капелі Бандуристів під керівництвом п. Володимира Божика і солістки п-ні Доні Стефанії Демрій. Солістці акомпаніювала п-ні Оля Дубрівна-Соловій. Добре продуману святочну промову виголосив полк. Курах. Відповідну до хвилини деклямацію виголосив п. С. Кльось. Програму вів голова Філії УККА п. Ф. Гузіль, а кінцеве слово інтимно-зворушливого змісту виголосив адв. Іван Панчук, голова Федерації Американських Українців Стейту Мішіґен.

Уже сам факт, що ці великі роковини відзначували всі громадські організації спільно, був достаточною пропаґандою для самої імпрези. Не диво отже, що доволі обширна заля Народного Дому була виповнена вщерть. Висліди цієї спільної імпрези: чистих 500 долярів на допомогу інвалідам українських визвольних змагань.

В тиждень пізніше, бо в неділю 9 листопада, українські організації Гемтремку, за ініціятивою місцевого Відділу УККА, влаштували вповні вдалий Листопадовий Вечір з виступами міш. і жіночого хорів ім. Ів. Котляревського під керівництвом п. Д. Атаманця, чол. хору ООЧСУ „Сурма" під керівництвом п. Я. Филипова і з акомпаніяментом п-ні М. Тарнавської. Уривки з Франкових „Великих Роковин" віддеклямував п. Р. Тарнавський, а пластун Ігор Шалаута гарно віддав вірш Василя Пачовського [illegible] „Слово про правди героїв за Рідний Край". Дуже добре побудований реферат про Листопадові Дні відчитав д-р М. Дольницький, окремо підкреслюючи ті елементи в будові української державности, що їх приніс Чин Листопаду. Гарне слово про потребу зберігання національної традиції та про потребу пошанування національних героїв виголосив о. Ярослав Федик. Програму відкрив короткою промовою і проводив нею голова святкового комітету і заразом голова місцевого Відділу УККА п. П. Рогатинський. Порядкову службу на залі держали пластунки і пластуни місцевої Пластової Станиці в повних одностроях. Публіки коло 400 осіб. Проголошена збірка дала в висліді суму 272.30 дол. Після покриття адміністративних видатків чистий дохід у висоті 210 дол. буде переданий на допомогу українським інвалідам, що перебувають в Західній Европі.

Не можна тут не згадати незвичайно симпатичної листопадової імпрези в місцевій Пластовій Станиці. Вечером 1 листопада Станична Старшина скликала сходини всіх членів Станиці і запросила теж батьків пластунів і симпатиків Пласту. Після святочного наказу переведено в юнацтво 25 новачок і 17 новаків, заприсяжено 4 юначки і іменовано 2 юначки розвідчицями. В другій частині, як звичайно у пластунів буває, ватра, присвячена Листопадовим Роковинам. Не довга точками, але незвичайно багата змістом ця ватра полишила на приявних дуже миле враження. Не обійшлося і тут без збірки. Двоє новачат зібрали між приявними на українських інвалідів 30 дол. Це не велика сума, але тим більша, що більшість пожертв зложили самі пластуни.

Треба з приємністю ствердити, що відзначення Листопадового Чину в Дітройті було цього року вдале і достойне. Тепер підготовка до двох більших імпрез, а саме до протибільшовицької маніфестації з показом вінницької і катинської фільмів (13 грудня у залі Кейс Гайскул) і до гідного відсвяткування Січневих Роковин.

Петро Кореняк

ВІДГУКИ ДНЯ

МЕНШЕ КРИКУ

Колись, за моїх дуже а дуже молодих років, питалися мене не раз і не два вдома, чим я хотів би бути. Я без вагання відповідав: „Співаком!" Тоді батько скривлено посміхався, а стара моя няня аж руками сплескувала: „Як уже співаком, то хіба „еґомостем", бо на дяка тебе не пущу!" (Стара думала галицькими категоріями, бо коли б — наприклад — була приїхала зі мною до Америки ,то, здається, сказала б навпаки!).

Не став я ні співаком, ні „еґомостем", ні тим більше дяком, бо не маю голосу, але вже тоді відчував і сьогодні чую, яка це радість уміти співати.

Люблю спів — хоровий і сольовий, вчений і невчений, люблю його в церкві і в концертовій залі, на вільному повітрі і в хаті.

Чув я хор Софійського Собору, як у 1920 р., на Великдень, підіймав наші душі до неба.

Чув я хор Кошиця, що перший показав мені на ввесь зріст красу рідної пісні.

Чув я хор юнацької школи в Кам'янці Подільськім, що хоч і невчено, але як заспівав у поході „Ой жаль, жаль серцю буде", то аж луна лягала на місто.

Чув я в домі моїх батьків оперового співака Гаська, як заспівав був раз „Ангел вопіяше".

В усіх цих випадках були і „фортіссіма", але ні в одному випадку не було... крику.

А саме про крик у співі хочу сказати кілька слів...

Не знаю, під яким це впливом — політичної ситуації, пропагандивного завзяття, літературної самохвальби, чи атомової бомби, але, як хочемо щось заспівати — кричимо.

Кричать дуже часто хори, кричать солісти, кричать за столом співаки-аматори, а навіть хтонебудь, коли хоче собі часом щось під носом мугикнути, то так ревне, що жінка з вулиці вертається, чи припадково головік кип'ятком не попарився. Хористи мають собі за честь, коли їм хтось скаже: „А ви таки не дали себе заглушити!", солісти, коли їм сказати: „фортепіяну майже не було чути!", а гості при столі, — коли прибіжить перестрашений „дженітор".

Те саме і з платівками на патефон.

Ніжні народні пісні, замріяні романси, солодкі танґа — хтось думав би: нарешті! Ні!! Виконавець кричить, аж платівка пищить, аж патефон по столі скаче.

(До П. Продуцентів платівок! Чи не добре було б награвати пісні з другої, а навіть з третьої кімнати?!)

На щастя все те, що пишу не відноситься до всіх виконавців, але на жаль відноситься до дуже багатьох. А наддніпрянці, хоч як переконані про свою вищість, — у випадку крику в співі мусять поступитися перед галичанами.

Ніде правди діти!...

Тому так приємно почути, чи на патефоні, чи так — добре заспівану пісню.

Ось минулої неділі, на вечорі Літ. Мист. Клюбу в Ню Йорку співали два співаки: Роман Левицький і Володимир Юркевич. Співали при бандурах декілька пісень. Тривало це доброї пів години і — уявіть собі Ш. Читачі — ні разу не кричали!

Слово даю!...

Галактіон Чіпка

Stinson records

STINSON RECORDS

Stinson records

МИ ПРОПОНУЄМО ВАШІЙ УВАЗІ

найкращі українські грамофонні плити фірми *СТІНСОН*

НАРОДНІ ПІСНІ **РОМАНСИ** **ОПЕРОВІ АРІЇ**
ЧАСТУШКИ **ОРКЕСТРОВА Й ІНСТРУМЕНТАЛЬНА МУЗИКА** **ТАНКИ**

Ми маємо найбільший вибір українських грамофонних плит в Америці. — **ДОМАГАЙТЕСЯ НАШИХ БЕЗПЛАТНИХ КАТАЛОГІВ!**

Українські 10-цалеві плити фірми СТІНСОНА

1—Ой закувала та сива зозуля.
Почаївська Божа Мати ------ український хор.
2—На Йорданській річці ------------ К. Стеценко
Святі сиділи ---------------------- В. Боцик
3—Вперед. Пісня про Нечая -------- хор Кошиця.
Солісти: ------------------- садовий і Кучер.
4—У горах грім гуде ---------- сольо І. Слободян
5—Прийде ще час ------------ сольо М. Свистун.
Чи справді ---------------- сольо А. Дербиш.
6—Гей-го --------------------- сольо М. Свистун.
Було не тужити ------------ сольо А. Дербиш
7—О, мої заручини, часть І. і II.—сольо Лубанський
8—Очерет. Лугом іду ---------- сольо Петрусенко.
Катерина-танець Гопак -- українська оркестра.
9—Запорожець за Дунаєм -- дует Одарки і Карася.
10—Ой в сусіди моя жінка ------ дует з оркестрою.
Світить місяць -------------- сольо І. Слободян
11—Ти моє сонечко ------------- сольо І. Слободян.
Чого ти тікаєш? --- народна пісня з оркестрою
12—Лучше було не любить.
Втікла за кращим життям пісня з оркестрою.
13—Дівчинонька по гриби ходила —
жіночий ансамбль.
Дивлюсь я на небо ---------- сольо К. Лаптев.
14—Всі луки оживають ---------------------- хор.
Дівоча відмова ---- народна пісня з оркестрою.
15—Як піду я з кіньми наніч --- пісня з оркестрою.
Мій бистрий коню --------------------------- хор.
16—Соловейко не співає ---------- хор з оркестрою.
Козацька шумка -- народна пісня з оркестрою.
17—Стояла на веранді.
Ти моя люба ------ народна пісня з оркестрою.
18—Ой у полі вітер віє.
Питається мати сина ---------- народна пісня.
19—Парубок під вусом -------- танець-коломийка.
Подільський козачок ------ танець з оркестрою.
20—Український танець --------------- два кроки.
Коломийка ч. 5. ---------------------- оркестра.
21—Весільний барвінок --------- пісня з оркестрою.
Весільна полька ----------------------- танець.
22—Дрібний Аркан ------------------------ оркестра.
Коломийка ч. І. ------------------------- оркестра.
23—Гуцульська коломийка Чорнобривка —
танець з оркестрою.
24—Зачепився ковбасою.
Коломийка ч. 3. ------------------------ оркестра.
25—Повернеш --------------------------- танець-танго.
Лети тужлива пісне ------------- танець-танго.
26—Любовна коломийка. Вальс ------- оркестра.
27—Українська шумка ч. І. і II. —
сольо Виноградова.
28—Котилася ясна зоря з неба -------------- хор.
Українські народні пісні ------------ оркестра.
29—Український танок ч. І. і II. --------- ансамбль.
30—Ой летіла Горлиця --------------- жіночий хор.
За горою вітер повіває ------- хор з оркестрою.
31—Ой у полі кeрниченка.
Ходила я по садочку ----------------------- хор.
32—Як би мені огорожки.
Ой на горі лен ---------------- хор з оркестрою.
33—Ніч така ясна.
Ой не пугай пугаченку -------------------- сольо.
34—Заповіт Шевченка --------------------- хор.
Думи мої --------------- ансамбль Бандуристів.
35—Ой у Лузі --------- хор, сольо Паторжинський.
Гуляв Чумак ------ хор, сольо Паторжинський.
36—Ой ходила дівчинонька --- капеля Бандуристів.
Гопак-танець.
37—Арія Остапа і Матері з опери Тарас Бульба.
38—Почаївська Матір Божа ------------------ хор.
Страшний Суд ----------------------------- хор.
39—Бродить Ніч.
Сонце низенько -------------- танго з оркестрою.
40—Ой не шуми луже.
Ой я нещасний ------------ сольо Козловський.
41—Гаївка. Бодайся когут знудив --- хор Трембіта.
42—Ой у саду у садочку.
Ой у полі нивка ------------------- жіночий хор.
43—Ой запив козак. Коза --- сольо Паторжинський.
44—Понад садом пшениченька.
Через річеньку ------------------------------ хор.
45—Світить місяць ---------------- балалайка-сольо
Гопак ------------------ балалаєчна оркестра.

46—Козачок. Дощик -------- балалаєчна оркестра.
47—Бандура, часть І. і II. —
червоноармійський ансамбль.
48—Закувала та сива зозуля.
Сусідко -------- червоноармійський ансамбль.
49—Українські попурі.
Українська думка ------------------- оркестра.
50—Реве та стогне Дніпр широкий.
Заповіт --------- червоноармійський ансамбль.
51—Ой лопнув обруч.
Коло млина ------------------ український хор.
52—Засвистали козаченьки.
Гречаники -------- І. Паторжинський з хором.
53—Вийшли на поле косарі.
Ой п'є Байда --------------- І. Паторжинський.
54—Пряла дівка лен.
Ой летіла горлиця ----------- український хор.
55—Од Києва до Лубень.
Ой не світи місяченьку ------------------ хор.
56—Верховино. Із сліз моїх ---- пісня з оркестрою.
57—Чом, чом не прийшов ------ сольо Петрусенко.
Славні молодці ---------------------------- хор.
58—За Тебе, Україно.
Гей ну хлопці, до зброї --- Київський ансамбль.
59—За Сибіром сонце сходить.
Гомін по діброві --------------- сольо А. Іванов.
60—Ой Джегуне.
Спать мені хочеться -------- сольо Петрусенко.
61—Ой ти місяцю зоре.
Та не жур мене моя мати ------ сольо Гришко.
62—Чуєш, брате мій.
Ой у лузі червона калина -------- хор „Сурма".
63—Да Воскреснет Бог.
Ангел Вопіяше ------------------ хор „Сурма".
64—Дует Одарки і Карася з опери „Запорожець
за Дунаєм" ---- Литвиненко і Паторжинський.
65—Ой гоп, ти-ни-ни.
І хліб пекти, і по телята іти —
хор і оркестра „Бандура".
66—Ой видно село.
Український танок ---------- Львівський хор.
67—Баламути.
Стукалка --------------- український танець.
68—Тепер я Турок не Козак.
Ой щось дуже загулявся —
з опери „Запорожець за Дунаєм" —
І. Паторжинський.
69—Катерина, часть І. і II. -------------- оркестра.
70—Розпрягайте, хлопці, коні.
Гей нумо хлопці ------------ український хор.
71—Зелений Кудрявчик.
Ой за горою туман налягає -- український хор.
72—Від Бережан до Кадри.
Казав мені батько ---------- український хор.
73—Я сьогодні від вас виїжджаю.
Зелений гай --------------- український хор.
74—Ой там під лісом.
Гей степами ------------ оркестра Бандуристів.
75—Цвила, цвила калинонька.
Пливе човен ---------- оркестра Бандуристів.
76—Коли розлучаються двоє.
Де ти бродиш моя доле —
дует К. Лаптев і С. Хромченко.
77—Коло млина аворина.
Постіль нам каміння --- гуцульський ансамбль.
78—Ой їхав я вгору током.
Гуцульські танці ------ гуцульський ансамбль.
79—Віють вітри ------------------ О. Петрусенко.
Дід рудий ------------------ І Паторжинський.
80—Думи мої ------------------------- А. Іванов.
Ой, чого ж ти дубе --------------- М. Частий.
81—Осінні думи ---------------------------- вальс.
Над морем — танго ---------- А. Чарнецький.
82—Дударик. Щедрик.
Ой встану я в понеділок ---------- хор Думка.
83—Ой на горонці.
На поточку прала ---------- український хор.
84—Ой хмелю.
По той бік гора ------------- І. Паторжинський.
85—Реве та стогне Дніпр широкий, часть І. і II.
сольо Виноградова.

86—Де Дніпро наш -- український хор з оркестрою.
Верховино ----- український хор з оркестрою.
87—По дорозі жук, жук -------- дует з оркестрою.
Лугом іду, коня веду -------- дует з оркестрою.
88—Прийди весно ------------ вальс з оркестрою.
По броду, по броду ------------ народна пісня.
89—Ой на горі там женці жнуть -- український хор.
Розвивайся ой ти старий дубе —
український хор.
90—Спомини --------- сольо з хором Бандуристів.
Похід України -- хор з оркестрою Бандуристів.
91—Я полюбив вдову —
хор з оркестрою Бандуристів.
При горі ------- хор з оркестрою Бандуристів.
92—Баляда -------- хор з оркестрою Бандуристів.
Повстанська пісня —
хор з оркестрою Бандуристів.
93—Коли б мати не била ——— сольо Зоя Гайдай.
Хусточка ---------------- сольо Зоя Гайдай.
94—Ой, кум до куми — сольо Іван Паторжинський.
Грицю, Грицю до роботи —
сольо Іван Паторжинський.
95—Тече річка невеличка, —
сольо Іванова з оркестрою.
Ой, в сусіда хата біла—
сольо Іванова з оркестрою.
96—Гандзя ---- сольо О. Петрусенко з оркестрою.
Дощик -------- народня пісня, О. Петрусенко.
97—Повітова коломийка, часть І. ---- з оркестрою.
Повітова коломийка, часть II. --- з оркестрою.
98—Бородата коломийка ----------- з оркестрою.
Фармерська коломийка --------- з оркестрою.
99—Тернопільська коломийка ------ з оркестрою.
Скалатська коломийка --------- з оркестрою.
100—Дівчина білява --------------- народня пісня.
Дід і баба ------------------- народня пісня.
101—Гуцульська коломийка --------- з оркестрою.
Аркан дрібний ---------------- з оркестрою.
102—Андро бордер, ч. 1 ------------- з оркестрою.
Андро бордер, ч. 2 ------------- з оркестрою.
103—Туга за родиною --------------- з оркестрою.
Іван Лопушник ---------------- з оркестрою.
104—Шлюб сироти ------------------ з оркестрою.
Бідна наймичка ---------------- з оркестрою.
105—Чом дуб не зелений ------------ з оркестрою.
Золочівська коломийка -------- з оркестрою.
106—Танцювала риба з раком,
а петрушка з пастернаком ------ з оркестрою.
Свекруха б'є і плакати не дає --- з оркестрою.
107—Коло млина.
Жінка загуляла, ------------------ вокальна.
108—Ой не смійся з капелюха, ---------- вокальна.
Варвара сіно крала, -------------- вокальна.
109—Минули ті часи, -------------------- вокальна.
Ох не питай, ---------------------- вокальна.
110—Нещастя в хаті, -------------------- вокальна.
Хлоп винен, ----------------------- вокальна.
111—Вечерниці, ---------- часть перша, вокальна.
Вечерниці, ---------- часть друга, вокальна.
112—Ой вишеньки черешеньки, -------- вокальна.
Розбагатіла стара баба, ------------ вокальна.
113—Ой, бре море, бре, -------------- з оркестрою.
Ой, і не гаразд Запорожці,—
народна пісня з оркестрою.
114—Віє вітер, -------- народна пісня з оркестрою.
Думка про Морозенка, ---------- з оркестрою.
115—Чиє то полечко, ---------- дует з оркестрою.
Гора, гора Буковина, ------ дует з оркестрою.
116—Ой, верше, мій верше, ------ дует з оркестрою.
За горами, за лісами, ------ дует з оркестрою.
117—Нова радість стала, ---------------- коляда.
Христос раждається, славіте,
український народний хор.
118—Коляда, ---------- український народний хор.
На йорданській річці,
український народний хор.
119—Нині Адаме, ------ український народний хор.
Предвічний родився, ---------- з оркестрою.
120—Зеленая рута, зелененький цвіт ---- з оркест.
На чужині загибаю, -- нар. пісня з оркестрою.

МИ ПРОДАЄМО РАДІО-АПАРАТИ НАЙРІЗНІШИХ СИСТЕМ. ТАКОЖ ГРАМОФОНИ: РУЧНІ, ЕЛЕКТРИЧНІ И АВТОМАТИЧНІ РІЗНИХ СИСТЕМ.

ВИМАГАЙТЕ У ВАШОГО ПРОДАВЦЯ ГРАМОФОННИХ ПЛИТ, НАШ ПОВНИЙ БЕЗПЛАТНИЙ КАТАЛОГ УКРАЇНСЬКИХ І РОСІЙСЬКИХ ПЛИТ ФІРМИ СТИНСОН. ЯКЩО В НЬОГО НЕ ВИЯВИТЬСЯ НАШОГО КАТАЛОГУ, ПИШІТЬ БЕЗПОСЕРЕДНЬО НА НИЩЕПОДАНУ АДРЕСУ.

Ми висилаємо грамофонні плити марки **СТИНСОН** у всі частини світу. Надсилайте Ваші замовлення разом з чеком або моні-ордером на суму замовлення.

Не висилайте готівкою. — При замовленнях зазначайте нумери плит.

UNION SQUARE MUSIC, Inc., Dep. U.S. 27 UNION SQUARE WEST

CORNER E. 16th STREET NEW YORK 3, N. Y.

УВАГА! — Читачі КАЛІФОРНІЇ та Західнього Побережжя! По платівки СТІНСОНА пишіть до: TIP TOP MUSIC CO., 1359 FOLSOM ST., SAN FRANCISCO, CALIF.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

„ТУТ КОЛИСЬ ЗАСІДАЛИ ЦАРІ, А ТЕПЕР, ФЕДОРЕ, МИ"

Українців з таким поземом думання і розуміння потребує Москва. В „Рад. Укр." 23 жовтня вміщено „Літературний запис" Василя Минки, як переповідь Федора Дубковецького, делеґата 17-го з'їзду КП(б)У і 19-го з'їзду ВКП(б). Ось кілька рядків з цього „запису":

„Урочисто збуджений іду в Кремль. Проходжу Спаську башту, з якої щоденно опівночі чую бій курантів і величний гимн совєтського союзу, вливаюся в потік делеґатів, що пливе до кремлівського палацу.

Згадалася бойова подруга Олена Семенівна Хобта, її наївно-зворушливі слова:

— Тут колись засідали царі, а тепер Федоре, ми!

...Шукаю свій восьмий ряд у середньому секторі, де відведені місця для української делеґації. Праворуч від нас москвичі, ліворуч — ленінградці, позаду білоруси.

Поруч зі мною сідає Макар Посмітний — зачинатель колхозного руху на Одещині. Як і я, він радісно збуджений".

„Колись тут засідали царі, тепер ми", „українці, москвичі, ленінградці, білоруси", „радісне збудження", „бій курантів і гимн совєтського союзу" — такого рівня духового і інтелектуального розвитку та свідомости збирає Москва на Україні посмітюх за „представників України".

На Україні колись люди, глузуючи з таких посмітюх, брали їх на кпини: „Щоб ти зробив, коли б став царем?" На це він відповідав „Вкрав би сто рублів і втік в Америку" або „кожен день сало б їв' на салі б спав і салом вкривався б!"

Зараз Москва шукає і задовольняється посмітюхами, що раді і безмежно щасливі, коли посидять в палаці, де „засідали царі". Тепер на Україні в колхозах обновлених холуїв питають: „Що, ти робив, як був делеґатом у Москві?" Вони відповідають: „засідав там, де колись царі засідали і бачив Сталіна".

НА ЗБИРАННЮ БАВОВНИ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ

„...Більшість районів области (мова про Херсонську область. — Ред.) відстає із збиранням і здаванням бавовни. Взяти б хоча Херсонський сільський район. В усіх колхозах низькі темпи збирання; більшість колхозів ще й не починали здавати сирівця (сирої бавовни. — Ред.) державі. В колхозах ім. Хрущова, ім. Леніна та в інших колхозниці пізно виходять на роботу, працюють на збиранні далеко не весь світловий день... Причини відставання Херсонського району криються в низькій організації праці, слабкій трудовій дисципліні у бриґадах і ланках. В артілі ім. Леніна на збирання бавовни виходять 30-40 колхозниць, тоді як правління колхоза і партійна організація повинні були мобілізувати щонайменше 200 чоловік. Багато колхозниць, в тому числі ланкові Горбенко і Милковська, не зібрали ще жодного кілограма бавовни... і Голопристанський, Цюрупинський, Ново-Троїцький, Білозерський, Ново-Маячківський райони. Причина відставання та сама...") („Рад. Укр." 23 жовтня).

„КОЛХОЗНИКИ НА БУРЯКОВИХ ПЛЯНТАЦІЯХ НЕ ПЕРЕБУДОВУЮТЬСЯ"

„Колхозники на бурякових плянтаціях не перебудовуються" бо: „через (мовляв) невміле використання механізмів, колхоз Яршівського, Хмельницького, Могилів-Подільського і Калинівського районів зібрали досі лише половину врожаю цукрових буряків. На полях Томашпільського та Манастирищенського районів лежить більше, як 100 тисяч центнерів цукрової сировини" („Рад. Укр.").

„БЛИСКАЮТЬ І МИГОТЯТЬ НА СОНЦІ ЛЕЗА НОЖІВ"

„Блискають і миготять на сонці леза ножів", пише кореспондент „Рад. Укр." 21 жовтня про роботу ланки на збиранню цукрових буряків в колхозі ім. Леніна, Білопільського району, Сумської области, описуючи сцену праці: „... Ось працює ланка Катерини Сидоренко. Мов блискавки, миготять на сонці леза ножів. Тільки 5 секунд витрачає ланкова на очищення одного корення. З такою ж швидкістю працюють і її подруги: Марія Сидоренко, Тетяна Осавуленко, Марія Піддуда та інші. Кожна з них начищає за день по 14 центнерів буряків..."

Стара і знайома картина праці на буряках, тільки до чого тут соціялізм? — по старому тупим боком ножа зішкрібується налипла до буряка земля (коли мокра погода), гострим зрізується гичка. Не написав тільки кореспондент, що по старому на кінчик ножа наштуркують маленького бурячка, щоб ніж був замашніший при відбубуванні гичі: А сама „блискаюча" картина і висліди праці показують, що на соціялістичних полях не буряки ростуть, а бурякові хвостики.

Як ми неодноразово повідомляли цитатами з совєтської преси, день праці колхозника продовжується від „сходу сонця" до „заходу" і по ньому, поки не стане темно. Це мінімум. Припустімо в цьому ідеальному випадку „блискаючих ножів", що робітний день ланки Сидоренкової був 10 годин або 36 тисяч секунд, протягом яких вона очистила, по „5 секунд" на корінець, 7200 корінців, а важать вони, як подає кореспонденція, 14 центнерів (1400 кілограмів), себто пересічно менше, як двісті грамів один буряк. Але, оскільки день праці на буряках ми тут взяли умовно десятигодинний, бо фактично він довший, то, коли вірити „5-ти секундовому блисканню ножів" і тому, що начищають по 14 центнерів за день, то вага одного буряка напевно ще менша ... бурякові хвостики ростуть на „соціялістичних ланах".

Нехай наші читачі, що працюють у сільскому господарстві, нагадають вагу одного цукрово буряка, що збирається в цій країні без „соціялістичного блискання ножів".

„СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ПОЕЗІЯ"

„Геть паліїв війни — з найвищої трибуни сказав слова ці вождь, і в світ летять вони, і в чесних всіх серцях озвались мужні струни, відповідаючи — геть паліїв війни..." і т. д. пише Максим Рильський, виконуючи „соціяльне замовлення", „поезію" в „Рад. Укр." 21 жовтня.

„Скачи враже, як пан каже" або „й зайця можна навчити на цимбалах грати", — кажуть наші приповідки, а їх М. Рильський добре знає.

„ГЕНІЯЛЬНОМУ ТРОХИ ЗАМЛОЇЛО"

Відразне холуйство і лизання всіх місць „геніяльного" дійшло до того, що в совєтській пресі почали писати: „Видання Творів Й. В. Сталіна", „геніяльні Твори Й. Сталіна", себто „твір", „твори" в середині речення, коли вони належали „геніяльному", писались з заголовної літери. Це, видно, навіть „геніяльному" замлоїло і зараз совєтська преса знову перейшла на малу літеру, пишучи „геніяльні твори", „видання творів".

(„Українська Думка")

ВІСТІ З КОМІСІЇ ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ

Після Загальних Зборів КОДУС-у в Сарселі біля Парижу новий Провід, очолюваний проф. д-ром Олександром Кульчицьким, робить всі зусилля, щоб дати змогу европейським студентам закінчити студії, а хворим прийти до здоров'я. Як показує звіт, сьогодні в Европі студіює ще біля 200 студентів, з яких на степендіях КОДУС-у є 67, а крім того понад 60 хворіють та лікуються в туберкулічних санаторіях. Врешті є ще там кільказдесять молодих і старших науковців, що віддають останки своїх знеможених сил точній науці та творять український національний скарб в умовах, що їм немає рівня на цілій землі. В недостатках, при підвищеній температурі віддаються науковим студіям залишенці, щоб добути для України місце в „колі народів", щоб осягнути найвище знання та найвищі становища для добра українського народу.

І хіба може бути комусь з нас, старих і нових іміґрантів в ЗДА та інших країнах, байдужим це зусилля наших завзятців? Хіба можна переходити попри них з легковаженням? Адже ж то частина нашої майбутности, то незрівняний приклад для нас, як треба використовувати наше перебування в чужині для національних цінноцщів. **Особливо не сміє це бути байдужим для тих, що самі були недавно ще в такому положенні та знайшли спочуття серед широких мас громадянства, що самі ще недавно користали із стипендій та змогли осягнути свою мету.**

В попередньому звіті ми показали, що на 1262 стипендистів КОДУС-у впродовж 1945-1951 в Німеччині знайшлась тільки невелика кількість вдячних і вирозумілих людей, які своїми жертвами та зворотами стипендій причинились до успішних допомог для своїх молодших товаришів. Ми виказали, що за три роки звітової праці в ЗДА КОДУС отримав начисто дол. 7.684.09 та поміг своїми скромними стипендіями продовжати науку. Чи тепер мало б воно інакше бути?! Адже ж ідуть Свята Христового Різдва. І не одному там в Европі може заболіти серце з розпачу на згадку, що його бувші товариші так мало думають про них і постійно виправдують свою байдужість тим, що „властиво ще не осягнули тут найкращого становища, що мусять ще тут доповняти свої студії". Яка це безприкладна невдячність?! А багато є таких, що просто не відзиваються на наші поклики, на наші письма, а потім гніваються, коли їх імена знаходять місце у списках упертих боржників. І навпаки, є такі, що своїми виступами та жертвами виявляють велике спочуття до своїх другів. Уже три роки існує найдіяльніша клітина Комітету Допомоги Українському Студентству в ЗДА, а саме в Шикаґо. Вона дає доказ найкращого розуміння справи. За її спонукою Товариство Інженерів в Шикаґо зложило дол. 100 на КОДУС, за її почином 5 б. стипендистів повернуло всі заборгування, а саме д-р Богдан Целевич, інж. д-р Петро Стечо, Степан Голіян, Антін Вітковський, Микола Яшко, а сплачують ратами: інж. Василь Гаврьо, Володимир Чижик, інж. Михайло Сірий, інж. Любомир Джулинський, інж. д-р Ярослав Комаринський, Василь Лелик, д-р Іван Сидорук, інж. Іван Янчишин, Петро Попович, Василь Іващук, д-р Роман Залуцький, Тамара Чабанівська-Тимцюрак.

Управа цієї станиці в Шикаґо звертається з таким закликом ко колишніх стипендистів:

„Централя КОДУС-у вже не раз зверталася до своїх колишніх стипендистів, щоб вони сплачували одержані ними від КОДУС-у стипендії. Коли тут іде мова про тих, що перебувають на терені Шикаґо й околиці, то Станиця КОДУС-у в Шикаґо про цю саму справу вже не раз оголошувала у радіо, а також багатьом з них повисилано окремі упімнення. Та на жаль, досі тільки невелика частина з них сплатила, або сплачує ратами свої заборгування. А де інші? Мабуть нема в них почуття обов'язку повернути КОДУС-ові той гріш, який вони отримали впродовж своїх студій, гріш з фонду, що його створило Українське Громадянство в найтяжчі воєнні часи. Хто не сплачує своїх заборгувань КОДУС-ові, то тим самим не дає своїм молодшим товаришам змоги студіювати.

Станиця КОДУС-у в Шикаґо ще раз і то востаннє звертається до всіх колишніх стипендистів КОДУС-у, щоб вони найдалі до половини грудня ц. р. почали сплачувати, або зголосили своє виправдання, що сплачуватимуть незабаром свої заборгування. Всіх тих, які до поданого реченця не зголосяться, ми будемо змушені подати до відома Громадянству, як несовісних боржників КОДУС-у. Рівночасно подаємо до відома, що ми отримали з Централі списки всіх колишніх стипендистів, які одержували від КОДУС-у стипендії від початку його існування по теперішній час. Тому всі без винятку, де й коли одержували такі стипендії, мають зголошуватись до їх сплачування.

В справі звороту стипендії прохаємо звертатись на адресу: Jaroslaw Komarynsky, 12138 So. Wallace Avenue, Chicago 28, Ill.

За Управу Станиці КОДУС-у в Шикаґо: о. І. Ричкун — голова; інж. Я. Комаринський — касієр.

Зміст цього заклику відноситься до всіх стипендистів, що живуть тепер в ЗДА. Тому прохаємо їх звертатись в справі зворотів на таку адресу: Selfreliance, P. O. B. 1084, Church St., Sta., New York 7, N. Y. (для КОДУС-у).

Врешті подаємо із словами подяки список жертводавців на КОДУС, що наспів через д-ра Василя Шкудора в Дітройті: по дол. 5 зложили: П. І. Панчук, по дол. 2: В. Шкудор, А. Мілянич; по дол. 1: М. Бажанський, К. Бень, Д. Березовський, І. Білий, І. Білоус, Р. Воробкевич, А. Горак, Б. Ґуляй, д-р П. Джуль, д-р Дякун, д-р Зарічний, інж. Я. Зубчак, І. Карпій, У. Коваль, Р. Крохмалюк, Наконечний, К. Ніщименко, А. Никончук, Б. Петріна, Х. Порч, В. Решетилович, В. Рижий, З. Стельмах, З. Тарнавський, С. Щуровський. Решту дрібними. Крім того, д-р Бобиляк зложив дол. 110.00

Комітет Допомоги в Ню Йорку подає до відома ВП. Громадянству, що перед Різдвяними Святами започатковано в Ню Йорку, дякуючи п. Володимирові Гайдукові, групові патронати над поодинокими студентами - залишенцями в Европі та дотепер група колишніх членів Української Студентської Громади в Ерлянґені зложила вже дол. 5, а Чота Крилатих дол. 4 на ту ціль.

Проф. д-р К. Кисілевський, з. г. Комітету Допомоги Українському Студентству в Ню Йорку.

ЩЕ ПРО АРІЗОНУ

Подаємо дальші вияснення про Арізону у зв'язку зі всіми тими чисельними запитами, що після появи нашої статті в „Свободі" ще кількакратно збільшилися. Ми фізично не в силі всім відписати, тому хочемо відповісти через газету, а всіх зацікавлених просимо уважно перечитати обидві статті, бо ця є лише додатком до попередньої.

Перше питання, болюче для всіх, це праця. Відповідаємо: Фінікс це не промислове місто. Воно курортне, має лише дві більші фабрики — решта дрібний промисл, винайм помешкань, готелі, ресторани і торгівля. Сюди не можна їхати з метою заробляти гроші на праці у фабриках. Сюди люди приїжджають лікуватись, користаючи з сухої і сонячної погоди, яка в більшості і ставить хворих людей на ноги. А лише пізніше приходиться уже праця. Найкраще влаштовуються ті, що можуть створити щось своє власне та й ті, що мають в запасі гроші. Однак м'ясники з Ню Йорку тут мають не м'ясні крамниці, а газолінові станції. Проте такі фахові, як будівельники, столярі, мулярі, малярі кравці, перукарі, механіки, робітники шпиталів, ресторанів, готелів і т. п. часто мають запотребування через газети. За те лісники хіба будуть рубати кактуси, яких тут багато, бо ліси, здається не ростуть там, де не буває дощів.

Населення Фініксу десь на 85 відсотків біле, є і кольорові але вони мешкають лише в одній дільниці, а не по всьому місті.

Пошестних хворіб тут не чути, бо тутешнє сонце нищить це все ще в зародку.

Фінікс має дуже велику технічну школу — вона ж є і вечірня.

Хворим на ТВС слід їхати лише після поради лікаря та певного оформлення, щоб часом звідси не відіслали такого хворого назад. Звичайно, сухий та теплий клімат дуже стане в пригоді хворому на ТВС.

Мешкань тепер є доволі, але в зимі їх усі винаймають.

Сам Фінікс ділиться на декілька дільниць, до них і пристосовуються хворі. Наприклад, хворі з тяжкою астмою і артретисом приміщуються на „Соніслопі", бо там зовсім немає вогкости, там нема ні деревини, ні травини, а сонце пече, як у кітлі, астматики там легко дишуть, а тяжкі ревматики кажуть, що їм ще холодно.

З листів бачимо розгадування нашої статті та порівняння її до статті за Колорадо. Між нами є одні, що побували у Колорадо, а другі на Флоріді, звідкіль поверталися до Ню Йорку, а тепер попавши сюди, осіли на постійно.

Ми подали ці вияснення про Арізону з одною доброю метою — допомогти всім тим хворим — таким нещасним, як і ми, що, живши на сході, проліковують так тяжко запрацьований гріш і далі лишаються хворими. Ми знаємо, як нам було важко рішитись їхати сюди, не знаючи нічого докладно і не маючи нікого зі своїх людей. Але, як бачите, приїхали і, хвалити Бога, влаштувалися та помалу собі живемо. Отже просимо всіх зацікавлених не зловживати з нашої доброти та жертвенної праці для вас же самих і не вимагати від нас непотрібного, як наприклад, чи ви будете мати тут працю лише за вашим фахом, чи заробляти будете ті 80 дол, що ви їх маєте в Ню Йорку, чи ви, приїхавши сюди можете робити лише у фабриці ляльок, а не деінде, чи можете їхати сюди, маючи не надзвичайне серце, чи зможете мати працю для себе, маючи 64 роки, для жінки 63 роки і трьох дорослих дітей, чи можете везти електричну холодільню, ліжка, пральню машину і т. п. речі. Що коштують якісь там сукенки, вовна до в'язання, скільки коштує квиток автобусом, потягом і літаком, скільки українців старої і нової іміґрації і подати їх докладно прізвища, як ви доїдете у Фінікс зі станції до нас іт. д.

Ви не вибираєтесь у далеку Сибір, де нічого немає і взимі можна по тайзі порушатись на оленях або собаками. Ви є у Америці і то більшість з вас, що питаєте, прожили вже тут по 30 і більше років і напевно знаєте, що таксі за кводра привезе вас до хати, ще й речі перепесе. Ми багато радити вам не можемо. Радимо вам лише одне: приїжджати лікуватись у теплий сухий клімат, а з рештою ви вже будете зараджувати самі, кожен зокрема по своїх здібностях то по своїх можливостях. Наша громада потребує українського священика, але такого, що зуміє об'єднати навкруги себе усіх українців та зорганізувати українську церкву. Рівнож звертаємось до ЗУАДК-у, щоб він переняв на себе справу допомоги тим бідним хворим, що вже приїхали сюди, а ще більше хоче приїхати, при чому це головно хворі на ТВС і мають по декілька малих дітей. Відмовляти їм допомоги тоді, коли вони стоять так близько перед смертю, це був би найтяжчий гріх всього нашого суспільства. Бо дійсно тут вони ще зможуть стати на ноги. Перше для них потрібно пристановища, де вони змогли б ще жити.

С. Василенко
П. Ластович

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН У ЗДА

„Московська Леґенда про Візантійську Спадщину" — доповідь проф. В. Т. Гришка

25-го жовтня 1952 р. в Ню Йорку під головуванням професора Л. Окіншевича відбулось відкрите наукове засідання Правничої Секції УВАН у ЗДА, на якому професор Василь Тодосович Гришко прочитав доповідь: „Московська Леґенда про Візантійську Спадщину".

Доповідь знаного історика українського права перенесла слухачів у Російську Державу XV-XVI століть. Проф. В. Гришко, згадавши факт одруження російського великого князя Івана III. з візантійською царівною Софією Палеолог, критично зупинився на історично-правничих підставах тверджень про те, що це одруження зробило російських великих князів спадкоємцями прав візантійських імператорів. На основі досліджень історичних матеріялів доповідач вирішив це питання вповні неґативно.

Доповідач навів численні цитати з праць багатьох російських істориків і істориків-юристів, зазначив, що частина їх так само критично ставилась до леґенди про „візантійську спадщину" російських володарів.

Далі доповідач перейшов до питання про російське походження леґенди про візантійські зв'язки київського великого князя Володимира Мономаха. Він згадав про російські леґенди, зв'язані з історією цих зв'язків, зазначивши, що певна частина їх змісту була пізнішого походження і мала політичне завдання — виправдати ідейні позиції московських володарів.

Доповідь проф. В. Гришка викликала жвавий інтерес авдиторії, ряд запитань і зауважень. Цікавим був виступ професора А. І. Яковлева, колишнього ректора Українського Вільного Університету.

Л. Д.

ЖАДАЄ МІЛЬЙОН ДОЛЯРІВ ВІДШКОДУВАННЯ ВІД МІСТА ЗА ВБИВСТВО СИНА

Ню Йорк. — Потрясаюча трагедія скритовбивства Арнолда Шустера з Бруклина, який два роки тому дав знати поліції, що в Ню Йорку перебуває злочинець Віллі Суттон, знайшла свій відгомін у Верховному Суді південної частини стейту Ню Йорк. До цього суду батько замордованого підступом сина зголосив позов за виплату відшкодування висотою $1,050,000 за те, що поліція не дала синові належної охорони. Батько, Макс Шустер, каже, що його син діставав погрози листами й телефоном, що його замордують за те, що він дав знати поліції, де перебуває злочинець, за яким поліція шукала по всіх стейтах. Поліція, як каже батько, легковажила ці погрози, кажучи, що вони походять від умово недужих людей. Коли ж справді хтось підступно замордував Арнолда, батько зажадав від поліції відшкодування за несповнення обов'язку. Коли поліція відмовилася добровільно заплатити, батько зголосив позов до суду.

Спорт

ВЕЛИКИЙ ПОКАЗ КОПАНОГО М'ЯЧА: УСК — ПОЛЬОНІЯ ПААК

УСК НЮ ЙОРК — ПОЛЬОНІЯ ПААК 2:2 (1:2).

УСК: Цьолко — Шміґель, Р. Підгорецький — Чайківський, Сєрант, д-р Кравченюк, (Лапичак) — Арндт, Е. Голюка, Р. Павлюк, Маркевич, Колодій, (Вітюк).

ПОЛЬОНІЯ: Скшипковскі — Паяловскі, Торз — Ґалчинскі, Ґуштав, Краєвскі — Лукасік, (Швец) Жидзік юн, Шмоль, Білєцкі, Збіковскі.

ФАКТИ: Ворота: 26 хв. 0:1 Жидзік юн, 40 хв. 1:1 (одинадцятка) Р. Павлюк, 41 хв. 1:2 Жидзік юн, 72 хв. 2:2 Р. Павлюк. Наріжняки 4:2 для УСК. Вільні: до УСК 13, до ПААК 19. Невикористані ситуації: УСК 2, ПААК 1. Публики біля 450.

Ню Йорк, дня 23 листопада ц. р. — Змагання УСК— Польонія були прекрасними в пункті живости, цікавости та показом футболу, що в американській футбольній ситуації вже дуже багато значить. Ці змагання напевно були найкращими в цілій Національній Лізі, бо до них входив не тільки футбольний фактор, але „сусідське суперництво".

Польонія це бездискусійно технічно найкраща (під цю пору!) дружина в Нац. Лізі. Разантний лівокриловий Збіковскі, воротар Скшипковскі та машина Польонії Білєцкі — це її зірки. Всі інші змагуни дуже вирівнані.

Сьогоднішний УСК це дійсно дружина, яка не тільки грає футбол, але яка може дати з себе дуже багато. На жаль ми покищо мусимо зреґнувати з постійних послуг Р. Павлюка та Маркевича, що служать в американській армії.

Передати в цілому перебіг змагань, їх багатство на ситуації, високі моменти та настрій забрало б багато слів. Я сумніваюся чи взагалі б стало слів. (Наприклад про одну панію нашу, що, здається, забула, що вона жіночого роду, знаходиться на спортовій площі й що її „побожні" бажання зломити полякам ноги є виявом дикости, а в крайньому разі неопанованости нервів!). Польонія грала „фер" і крім карного грубіші фавлі були усківського походження (Сєрант, Підгорецький). В першій половині цілий час домінувала Польонія, що має опановану високу систему гри. Напад УСК-у не склеїв за цей час ані одної ситуації, бо Маркевич на лівому лучнику чувся зовсім чужо. В другій половині на місце Колодія прийшов Вітюк, що обмінявся позиціями з Маркевичом. Е. Голюка став на крило, де він засистою Арндта показував довгими бігами, тягом на ворота гарний футбол. Це був якийсь новий Голюка, досі незнаний. Вітюк, що природньо грає позадного лучника, своїми виловлюваннями м'яча на середині площі та головками багато спричинився до розкладення Польонії. Р. Павлюк другої половини — це той самий пробоєвик і викінчувач, якого ми пригадуємо з кращих часів. Його другі й рішальні ворота були як з книжки. Взагалі те, що УСК дав з технічного боку в другій половині переросло наші сподівання. І на підставі другої половини було б навіть справедливо наша виграна 3:2.

При кінці мушу звернутися до „читання моралі". На ці змагання прийшла також наша „золота молодь". Її поведінка супроти поляків є гідна найбільшого засуду, тим більше, що не було ніяких підстав для неї. З другої сторони я готов дати кредит підбадьорюванні дружини, що без сумніву мало вплив на вислід. Але чи це мусить осягатися непристойним шляхом?

Табеля Національної Ліги з дня 23 листопада 1952.

Місце	Дружина	Гри	Вигр.	Зрєм.	Прог.	Ворота	Точки
1.	УСК Ню Йорк	9	4	3	2	21:15	11:7
2.	Польонія ПААК	6	4	2	—	21:7	10:2
3.	Прага А. Ф. К.	7	4	2	1	14:8	10:4
4.	Патерсон Дов.	6	4	1	1	13:7	9:3
5.	Ґйоа С. К.	7	3	1	3	9:12	7:7
6.	Йонкерс Амер.	5	2	2	1	8:12	6:4
7.	Варшава А. К.	6	2	2	2	10:12	6:6
8.	Деніш А. К.	6	2	1	3	9:8	5:7
9.	Бріджп. Св. А. К.	7	—	2	5	5:19	2:12
10.	Свідіш С. К.	7	—	—	7	8:16	0:14

УСК юніори — КОНКОРД юніори 5:0 (1:0).

УСК юніоря: Ришітник, (Кулак) — Заяць, Кокольський—Гаврилюк, (Шмотолоха), Кисілка, Наливайко, — Коваленко, Шпон, Лектей, (Гевко), Васька, Гошко виграли по гарній грі проти посиленої юніорки Конкорд С. К. Два тижні назад наші були виграли проти них 8:0. Із гри наших треба відмітити гарні заграння. Ворота здобули: Кисілька 2, Лектей 1, Васька 1, Гошко 1.

Роман Лисняк.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В ТУНІСІ, В АФРИЦІ ДІЯЛЬНІСТЬ „УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ" В БЕН-МЕТІР, ТУНІС

Українська Громада в Бен-метір, Тунезія, колись доволі чисельна, дуже змаліла за останній період, бо з початкового числа 134 працюючих осталo всього 36 працюючих; жінок 29, дітей 29 цебто разом 96 душ. 2 непрацюючих. Цілість громадської праці спочиває на членах Управи, якій до помочі ставали ще виділи поодиноких секцій, а які впродовж звітнього часу ліквідуються одна другою через постійні виїзди. Дуже болюче відчули ми ліквідацію нашої найбільш рухливої хорової секції. В останньому часі засновано в нас Союз Визволення України і майже всі члени Громади стали членами Союзу. Ствердити треба, що громадське життя не йде сьогодні вже таким жвавим темпом, як перед тим.

Для правильного ведення діловодства та перегляду праці за минулі роки ведеться книгу протоколів засідань, архів кореспонденції, реєстр вхідних і вихідних писем, картотеку членів; дальше ведеться хроніку нашого життя і праці в Бен Метір, яка є ярким відзеркаленням нашого громадського життя.

В ЕСПАНІЇ
ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР

Мадрид. — Дня 11. 10., з великим успіхом, пройшов тут літературний вечір, заініційований українцями, на якому виступали, після вступного слова інж. А. Кішки, польський поет И. Лободовський і український — Леонід Полтава. На вечорі були представники польської амбасади в Еспанії, українські студенти і польські та інші представники громадянства обох народів.

Виступи обох поетів (що читали в двох мовах) із друкованими і також ще не опублікованими поезіями, — між іншими була, напр., „Похвала Україні" И. Лободовського і „Варшавське повстання" Леоніда Полтави, — викликали багато переживань і думок про відносини між обома народами та їх культурну співпрацю.

Мистці торують шлях там, де ще не мають відваги іти політики. Кажуть, що в голосах поетів є Божий голос. Дай, Боже!

По закінченні вечора так і хотілося нагадати про АБН, де вже стільки народів співпрацюють. На літературному вечорі говорити не випадає. Тому кажу це тепер.

В АНГЛІЇ
СУМІВСЬКИЙ КІНОФІЛЬМ

Заходами ЦК і КК СУМ-у в Лондоні придбано кінофільм з життя СУМ-у Німеччини, Бельгії, Канади, Англії та з життя українців на чужині. Крайовий Комітет СУМ-у в Англії посідає у своїй власності кіноапарат для висвітлювання і з 1-го вересня ц. р. фільм висвітлюється по осередках СУМ-у в Англії.

Незабаром ЦК СУМ-у одержить фільм з життя СУМ-у Америки, після чого буде зроблено 4 копії фільму з озвученням; ці копії плянується розіслати до заокеанських країн для висвітлення.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

Подаємо до відома, що оголошення величини 1 інча через 1 колонку виносить $1.40. Проситься належитість (відповідно до величини огол.) пересилати разом з текстом.

Адм. „Свободи".

Посмертні Згадки

ЮРІЙ ЄНІК, член від. 349 в Manville, N. J., помер 4. листопада 1952. Покійний родився 1898 р. на Словаччині. Осиротив жену, 2 дітей у краю і 3 сестри. Похований на цвинтарі в Ню Бронсвік, Н. Дж. В. И. П.!

М. Лісний, секр.

ІВАН МУДРИК, член Бр. св. Стефана, від. 221 У. Н. Союзу в Шікаґо, Ілл., помер по довгій недузі 14. листопада 1952 р. в 33 році життя. Покійний родився в селі Павлукома, повіт Березів, Зах. Україна. Похорон відбувся 17. листопада при участі членів від. 221, приятелів, з укр. греко-кат. церкви св. Николая на цвинтар св. Николая. — В. И. П.!

Т. Шпікула, секр.

МИХАЙЛО ЗЕЛЕНЯК, член Бр. св. Стефана, від. 221 У. Н. Союзу в Шікаґо, Ілл., помер 19. листопада 1952 р. в 47. році життя. Покійний походив з міста Ярослава, Зах. Україна. Полишив у великому смутку жену Евгенію, дочку Тирсу і сина Ігоря. Похорон відбувся 22 листопада, при участі родини, приятелів і членів від. 221, з укр. греко-кат. церкви св. Николая на цвинтар св. Николая. — В. И. П.!

Т. Шпікула, секр.

МАРІЯ КРЕМІНЬ, членка Тов. ім. Ольги Басараб, від. 348 У. Н. Союзу, в Йонґстави, О., померла 12 листопада 1952 р., проживши 55 літ. Походила з села Коростенько, пов. Добромиль. До Союзу вступила в 1943. Покійна оставила мужа Михайла, дочку Гелену, синів Івана й Михайла та 2 внуків. Похорон відбувся 15 листопада з укр. кат. церкви св. Тройці, при участи родини, членів та знайомих, на Calvary Cemetery в Йонґстави, О. — В. Ій П.!

М. Періг, секр.

КОМПОЗИТОРСЬКІ КОНЦЕРТИ АНТОНА РУДНИЦЬКОГО

В наслідок успіху авторського концерту Антона Рудницького у березні ц.р. в Карнеґі Рісайтел Гол у Ню Йорку, композитор одержав запрошення влаштувати концерт своїх творів й у інших містах. І так у неділю 30 листопада такий концерт відбудеться у Дітройті, в залі „Мюзеум оф Артс", а в неділю 1 лютого у Вашинґтоні, в залі „Філіпс Ґалері", як один із серії концертів, які „Філіпс Ґалері" влаштовує щорічно. Опісля композиторський концерт Антона Рудницького відбудеться у Филаделфії в залі „Академі оф вокаль Артс", де д-р Рудницький є професором.

У всіх згаданих концертах крім автора беруть участь світової слави артисти: українська оперова співачка Марія Сокіл, угорська пяністка Аґі Ямбор і португальський віольончеліст Фавсто Єстевес, а в вашінґтонському концерті ще й американський пяніст Персі Тю. Серед виконуваних творів будуть вокальні цикли „Пісні Любови", „Китайська Флєйта", „Чотири пісні про поневолену Україну", сценки й арії з опери „Довбуш", уривки з ліричної поеми (для голосу й оркестри), дальше віольончельний концерт, соната і танки для фортепіяну і ін.

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті!

ТАРЗАН, ч. 2961. Королівський прихід.

Найближчого дня, коли робітники працювали в каменоломні, брами нагло відчинилися, і сурма мідно засурмила.

Всупроводі списоносців ритмічно ввійшов до загороди слін, по варварськи прикрашений чепраком. В королівському балдахині, прив'язанім до його хребта, їхала завуальована постать Мералі.

„Мераля!", ричав Кейлюк. „Коли вона відвідує каменоломні, це віщує нещастя рабам! Стережися, Тарзане!"